

Høgskolen i Innlandet

Avdeling Lillehammer

Morten Huseby Lie

Masteroppgave i artikkelform

Foreldresamarbeid til barnets beste: *En systematisk litteraturgjennomgang av forskning på samarbeid mellom barnehageansatte og foreldre*

Parent-teacher collaboration for the child's best interest: A systematic literature review of research on collaboration between preschool staff and parents.

Master i pedagogikk

PED3008

2024

Forord

Advarsel: Dette forordet inneholder referanser til *Ringenes Herre*.

Da jeg startet på dette mastergradsprosjektet, jobbet jeg som pedagogisk leder i en veldrevet barnehage og bodde sammen med min kone og vår ett år gamle datter i fredelige omgivelser på Lambertseter i Oslo. Litt som Frodo i Hobsyssel – ante fred og ingen fare. Et halvt år senere hadde vi flyttet til en annen kommune, pusset opp huset, fått tvillinger og jeg hadde fått ny jobb som barnehagestyrer i en relativt stor barnehage. Livet ble snudd på hodet, og prosjektet ble en vesentlig større utfordring enn først antatt. Men akkurat som Frodo fikk jeg en viktig oppgave, og den måtte gjennomføres!

Også som Frodo, har jeg hatt med meg min egen Sam på denne reisen. Min kone Iselin har støttet meg når "ringen" ble tung å bære, og på sin egen beroligende måte minnet meg om at: *"I can't carry it for you, but i can carry you!"*.

En slik reise er ikke komplett uten hjelp av en trollmann. Selv om han mangler stav og langt, hvitt skjegg, er det flere likhetstrekk mellom min veileder Øystein Olav Skar og Gandalf – klok, stødig og med en tendens til å dukke opp når det stormer som verst.

Takk til alle dedikerte barnehageansatte som står i en krevende, men utrolig viktig jobb. Og takk til alle foreldre som gjør sitt ytterste for at barna skal vokse opp til å bli trygge, empatiske og samarbeidsvillige mennesker.

Jeg tar med meg en hel haug av kunnskap fra arbeidet med dette prosjektet og gleder meg til å formidle det videre. Én del av reisen er over, men en ny begynner – det er når teori blir til praksis at moroa virkelig starter!

Røyse, 16.9.2024.

Morten Huseby Lie

Sammendrag

Dette mastergradsprosjektet undersøker hva som kjennetegner et konstruktivt samarbeid mellom barnehager og foreldre, med fokus på barnets beste. Studien har gjennomført en systematisk litteraturgjennomgang basert på et omfattende antall artikler, hvorav 21 fagfelleverderte tidsskriftsartikler ble inkludert. Gjennomgangen identifiserte 42 faktorer som bidrar til et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen. Faktorene ble gruppert i tre hovedkategorier: *Kommunikasjon, relasjonsbygging og profesjonell kompetanse*.

Kommunikasjon ble identifisert som den mest sentrale faktoren, med 24 av de 42 faktorene knyttet til dette området. Samtidig viser studien at alle tre kategoriene er gjensidig avhengige og ikke bør vurderes isolert.

Oppgaven er delt i to deler: en innledningsdel og en artikkeldel. Innledningsdelen etablerer det teoretiske grunnlaget for studien, med vekt på Honneths anerkjennelsesteori, mens artikkeldelen presenterer de empiriske funnene fra litteraturgjennomgangen.

Abstract

This master's thesis investigates what characterizes a constructive collaboration between preschools and parents, with a focus on the child's best interests. The study conducted a systematic literature review based on a broad range of articles, including 21 peer-reviewed journal articles. The review identified 42 factors contributing to constructive parent-preschool collaboration. These factors were grouped into three main categories: *Communication, relationship building, and professional competence*. Communication emerged as the most central factor, with 24 of the 42 factors related to this area. At the same time, the study shows that all three categories are interdependent and should not be considered in isolation.

The thesis is divided into two parts: an introductory section and an article section. The introduction establishes the theoretical foundation for the study, focusing on Honneth's theory of recognition, while the article section presents the empirical findings from the literature review.

Innholdsfortegnelse

Forord	i
Sammendrag	ii
Innholdsfortegnelse	iii
DEL I: Innledning	6
Bakgrunn	7
<i>Tema og problemstilling</i>	7
<i>Tidligere forskning</i>	8
<i>Ulike samarbeidsformer</i>	9
Teori	10
<i>Honneths anerkjennelsesteori</i>	10
<i>Barnets beste</i>	12
<i>Maktforholdet i relasjonen mellom foreldre og barnehageansatte</i>	13
<i>Kommunikasjon</i>	15
<i>Relasjonsbygging</i>	16
<i>Profesjonell kompetanse</i>	17
Metode	18
<i>Refleksjon rundt metodisk tilnærming</i>	18
<i>Utvalg og vurdering av litteratur</i>	18
<i>Analyse</i>	19
<i>Etiske vurderinger med utgangspunkt i hermeneutikken</i>	20
<i>Anerkjennelse og hermeneutikk</i>	22
Diskusjon	22
<i>Anerkjennelse og foreldresamarbeid i privatsfæren</i>	23
<i>Anerkjennelse og foreldresamarbeid i rettsfæren</i>	24
<i>Anerkjennelse og foreldresamarbeid i den solidariske sfæren</i>	25
<i>Barnets beste som anerkjennende prinsipp</i>	26

Avslutning	27
Litteraturliste	28
DEL II: Artikkel	32
Forside	33
Utvidet sammendrag	34
Introduksjon	35
Bakgrunn	35
<i>Foreldresamarbeid</i>	36
<i>Barnets beste</i>	36
Metode	37
<i>Kriterier for eksklusjon og inklusjon</i>	37
<i>Søkestrategi</i>	38
<i>Utvalg</i>	38
<i>Analyse og koding</i>	40
<i>Kvalitetsvurdering</i>	40
Funn	43
<i>Oversikt over inkludert forskning</i>	43
<i>Koding</i>	50
Diskusjon	58
<i>Nøkkelfaktor 1 – Kommunikasjon</i>	58
<i>Nøkkelfaktor 2 – Relasjonsbygging</i>	58
<i>Nøkkelfaktor 3 – Profesjonell kompetanse</i>	59
<i>Begrensninger</i>	60
<i>Konklusjon og implikasjon for praksis</i>	61
Litteraturliste	61
Vedlegg	66
Vedlegg 1: Forfatterveiledning – Nordisk barnehageforskning	67

Vedlegg 2: Tittelside for artikkel..... 70

DEL I: Innledning

Bakgrunn

Tema og problemstilling

Foreldresamarbeid i barnehagen er et stadig aktuelt tema både innenfor forskning og i praksisfeltet. Et velfungerende samarbeid mellom foreldre og barnehagen har blitt funnet å ha betydelig innvirkning på barns trivsel (Nordahl & Drugli, 2021, s. 7), og anses som en viktig forutsetning for å ivareta barnets beste (Eriksen, 2014). Samtidig problematiseres det i forskningsfeltet at det kan være krevende å balansere samfunnets krav og forventninger med foreldres individuelle ønsker og behov (Pettersen & Simonsen, 2010, s. 70). Dette spenningsfeltet kan være utfordrende å navigere, ettersom individuelle hensyn ofte kan stå i kontrast til barnehagens formelle retningslinjer og rammeverk. Flere studier har undersøkt faktorer som kan fremme et positivt samarbeid mellom foreldre og barnehagen (Reedy & McGrath, 2010; Knopf & Swick, 2007), og kompetanse i å anvende teori og kunnskap om anerkjennelse trekkes frem som spesielt betydningsfullt i samarbeidet (Pettersen & Simonsen, 2010, s. 69-70). Basert på kjennskap til disse faktorene, og med utgangspunkt i anerkjennelse som en sentral teoretisk tilnærming, tar dette prosjektet sikte på å samle og presentere nøkkelfaktorer for å oppnå et konstruktivt foreldresamarbeid, slik det fremkommer i forskning. Økt kunnskap, bevissthet og forståelse for hva som kreves for å skape gode forutsetninger for foreldresamarbeid, vil kunne ha betydning både for utdanning og praksisfelt. Med utgangspunkt i prinsippet om at barnehagetilbudet skal være i tråd med barnets beste, kan imidlertid effekten et godt foreldresamarbeid har på barnas trivsel og utvikling betegnes som det viktigste bidraget. Nordahl og Drugli (2021, s. 7) understreker at for å skape et miljø der barn trives og utvikler seg, er samarbeidet mellom barnehageansatte og foreldre avgjørende.

Oppgavens problemstilling lyder som følger: *Hva karakteriserer et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen, med fokus på barnets beste?*

Ordet *konstruktivt* står i motsetning til destruktivt, og innebærer at noe er «nyttig, positivt eller oppbyggende» (Persvold, 2024). I denne sammenhengen benyttes begrepet for å understreke betydningen av et samarbeid mellom foreldre og barnehageansatte, som er samarbeidende på en måte som bidrar til å forbedre praksis. Med ordlyden *barnets beste* tar jeg utgangspunkt i en forståelse av at et konstruktivt foreldresamarbeid bør gagne barnet. Samtidig kan et samarbeid ha verdi i seg selv, der respekt og forståelse for foreldres perspektiver og meninger er fundamentale. Dette er der anerkjennelsesteorien blir relevant.

Dette er «innledningsdelen» av en todelt masteroppgave. Den andre delen av oppgaven består av en artikkel (Huseby-Lie, 2024) som presenterer funnene fra en systematisk litteraturgjennomgang av faktorer som bidrar til et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen. Mens artikkelen er av deskriptiv karakter og setter søkelys på de empiriske funnene, er det teoretiske rammeverket ivaretatt i denne delen av oppgaven. Funnene presenteres derfor ikke i denne delen, men flere av dem vil bli trukket frem i diskusjonsdelen og satt i sammenheng med Honneths anerkjennelsesteori.

Tidligere forskning

Forskning på foreldresamarbeid i barnehagen har blitt et viktig tema internasjonalt, med økende oppmerksomhet på hvordan samarbeid mellom hjem og institusjon kan støtte barns trivsel og utvikling. Et sentralt poeng i denne forskningen er at god kommunikasjon og en felles forståelse av barnas utvikling bidrar til å bygge tillit mellom foreldre og barnehageansatte.

I en skandinavisk sammenheng har Det Danske Evalueringsinstitutt (EVA) utført en omfattende kartlegging av foreldresamarbeidet i danske barnehager, med fokus på både organisering og innhold. Deres rapport peker på at majoriteten av foreldre opplever å kunne bidra positivt til barnehagens pedagogiske arbeid, men også at barnehagene har et forbedringspotensial når det gjelder å utnytte foreldrene som en ressurs. Særlig behovet for økt fokus på barnas trivsel og tilpasning av samarbeidet til foreldrenes ulike behov, blir fremhevet som viktige områder (*Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner*, 2016). Dette er i tråd med teori om anerkjennelse, som understreker betydningen av gjensidig respekt og forståelse i relasjoner.

I Norge har *Kunnskapsdepartementet* i 2023 nedsatt en ekspertgruppe for å undersøke barnehagenes rolle i sosial utjevning og mobilitet. Blant funnene fremheves foreldresamarbeidet som en viktig, men utfordrende faktor. Gruppen påpeker at det er behov for mer kunnskap om hvordan dette samarbeidet kan styrkes, spesielt når det gjelder å redusere sosiale forskjeller. Rapporten fremhever at godt foreldresamarbeid er essensielt for barnas psykiske helse og deres senere fungering i skoleløpet (Kunnskapsdepartementet, 2024).

Nyere forskning viser at både barnehagelærere og foreldre generelt har en positiv oppfatning av samarbeidet (Vasiljević-Prodanović et al., 2023). Andre studier peker på at faglig kompetanse hos barnehageansatte og deres evne til å etablere god kommunikasjon med

foreldre er avgjørende for å styrke dette samarbeidet (Mikovic & Tot, 2020). Knopf og Swick (2007) understreker også betydningen av å lytte til foreldrenes bekymringer som en sentral faktor for å bygge tillit. Til tross for den eksisterende forskningen, er det fortsatt mangel på systematiske litteraturgjennomganger som gir en helhetlig oversikt over foreldresamarbeid i barnehagen.

Ulike samarbeidsformer

Flere studier fremhever behovet for godt organiserte samarbeidsformer som legger til rette for aktiv dialog og involvering fra foreldrenes side. I den nevnte rapporten fra Det Danske Evalueringsinstitutt beskrives seks varierende samarbeidsformer mellom barnehagen og foreldre. Disse kan kategoriseres som: tilvenning, foreldresamtaler, uformell kommunikasjon under levering og henting, foreldremøter og andre sosiale arrangementer, dugnad og digital kommunikasjon (*Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner*, 2016, s. 13). I Norge er alle barnehager pålagt å etablere et samarbeidsutvalg med representanter fra både barnehagens personalgruppe og foreldregruppa. Dette samarbeidsutvalget har blant annet ansvaret for å fastsette barnehagens årsplan, som representerer barnehagens egne retningslinjer for den pedagogiske virksomheten. Samarbeidsutvalget fungerer som et «rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ» (Thoresen, 2017, s. 78). Verdt å nevne er også at det er etablert et *Foreldreutvalg for barnehager* (FUB), som er et nasjonalt foreldreutvalg, opprettet av Kunnskapsdepartementet, og som på flere måter ivaretar og sikrer foreldrenes innflytelse og rett til medvirkning i barnehagen (Thoresen, 2017, s. 163).

Foreldremøter i barnehagen utgjør også en verdifull anledning til å etablere et fellesskap og en plattform for samarbeid mellom foreldre og barnehageansatte (Lund, 2020, s. 82). Her har barnehagen og samarbeidsutvalget en mulighet til å fasilitere en setting der alle som er engasjert i barnas beste, føler et ansvar for å bidra til å oppnå dette.

Barnehagen gjennomfører både formelle og uformelle samtaler med foreldre. De formelle foreldresamtalene avtales vanligvis på forhånd og gjennomføres med faste intervaller i løpet av året, mens de uformelle samtalene ofte skjer daglig, for eksempel i forbindelse med levering og henting (Thoresen, 2017, s. 55). Eriksen (2014, s. 103) henviser til Øien-utvalget (NOU 2012:1, s. 194), som påpeker at «foreldresamtaler er en av flere metoder barnehagene kan benytte i samarbeidet til barnets beste», og at samarbeidet med foreldre i barnehagen må betraktes i lys av barnets beste. Videre konstaterer Eriksen at det kan være utfordrende å fastslå det optimale antallet foreldresamtaler, men at det viktigste er at alle foreldre behandles på en likeverdig måte. I en utredning fra et utvalg, oppnevnt den 25. juni 2010, med mål om å

undersøke om barnehageloven med tilhørende forskrifter møter kravene i dagens og fremtidens barnehagesektor, peker likevel utvalget på at den mest sentrale samarbeidsformen er den uformelle hverdagslige dialogen mellom barnehagens ansatte og foreldrene (Kunnskapsdepartementet, 2012, s. 194).

Nordahl og Drugli (2021) påpeker at en forutsetning for en forutsigbar og god hverdag er at foreldrene kjenner til hvordan det er i barnehagen, og omvendt, fordi de to arenaene vil påvirke hverandre. De mener at det er viktig at foreldre får vite hva barna deres opplever i barnehagen, slik at foreldrene kan tilpasse seg dette (Nordahl & Drugli, 2021, s. 15-16). I tillegg spiller forventningsavklaring en nøkkelrolle i å skape en sammenheng mellom hjem og barnehage, slik at barnet kan oppleve trygghet og kontinuitet (Skoglund, 2019, s. 199). Videre understreker Skoglund at både foreldre og barnehage må betrakte begge oppvekstarenaene i et helhetlig perspektiv og erkjenne at begge institusjoner spiller avgjørende roller i barnas liv. Samtidig advarer hun om at man må være åpne for at ikke alle foreldre handler i tråd med barnas beste, og at enkelte barnehager også kan få et annet fokus enn barnets beste. Hun påpeker at barnehagepersonell, på grunn av sin profesjon, har et særlig ansvar for å møte alle foreldre med anerkjennelse og forståelse for deres ulike forutsetninger og tilhørende utfordringer (Skoglund, 2019, s. 208-209).

For barnehagen er det essensielt å gi foreldre grundig informasjon og innsikt i barnehagens daglige rutiner og dens rolle som pedagogisk institusjon (Thoresen, 2017, s. 84). Thoresen (2017) argumenterer for at foreldre bør respektere og anerkjenne kompleksiteten av livet i barnehagen, og forstå at det er mange hensyn å ta, både på individ- og gruppenivå. Det er gjennom gjensidig anerkjennelse og forståelse, oppnådd med god dialog og informasjonsutveksling, at grunnlaget for et vellykket foreldresamarbeid legges, samtidig som risikoen for unødvendige utfordringer i samarbeidet reduseres (Thoresen, 2017, s. 84).

Teori

Honneths anerkjennelsesteori

I en barnehagekontekst gir den tyske professoren og filosofen Axel Honneth sin anerkjennelsesteori (Honneth, 2008) et verdifullt rammeverk for å forstå samarbeidsrelasjonen mellom ansatte og foreldre på et dypere plan. Ved å anvende anerkjennelsesteorien, kan vi bedre forstå betydningen av å skape anerkjennende praksiser i foreldresamarbeidet, noe som kan bidra til å sikre at samarbeidet blir til barnets beste.

Anerkjennelse er et grunnleggende behov for alle mennesker, ifølge Axel Honneth (Honneth, 2008). Anerkjennelsesteorien har sitt fundament i Honneths perspektiv, hvor anerkjennelse beskrives som gjensidig bekreftelse og verdsettelse av hverandre, og forutsetter tillit og respekt mellom partene (Skoglund, 2019, s. 188). Honneth presiserer også at det motsatte av anerkjennelse er *krenkelse*, som oppleves gjennom å bli ignorert, møtt med manglende respekt, avvist eller ikke tatt på alvor (Skoglund, 2019, s. 188-189). Pettersen og Simonsen (2010) hevder at Honneth var overbevist om at en forståelse av nettopp krenkelse er nødvendig for fullt ut å forstå betydningen av anerkjennelse. De forklarer at selv om alle mennesker opplever krenkelser, er det avgjørende å erfare anerkjennelse for å kunne håndtere slike opplevelser på best mulig måte (Pettersen & Simonsen, 2010, s. 20). Videre understreker de at et sentralt aspekt ved anerkjennelse er nødvendigheten av at enkeltpersoner anerkjenner hverandre som likeverdige individer, samtidig som de erkjenner sine forskjellige opplevelser av seg selv (Pettersen & Simonsen, 2010, s. 16). I barnehagen vil dette bety at både foreldre og ansatte etterstreber å anerkjenne og verdsette hverandres ulike innsikter og erfaringer om barnets trivsel og utvikling.

Anerkjennelsesbegrepet endrer seg over tid og kan ha ulik betydning på tvers av landegrenser (Pettersen & Simonsen, 2010, s. 19). Selv om anerkjennelsesbegrepets betydning vil variere mellom kulturer, kan teorien likevel gi en felles plattform for å forstå hvordan gjensidig respekt og forståelse mellom foreldre og barnehagepersonale bidrar til konstruktive samarbeid. Anerkjennelse varierer imidlertid ikke bare ut ifra kultur alene. Honneth (2008, s. 34) poengterer at anerkjennelse tar forskjellige former i ulike sammenhenger: innen familier blir individer anerkjent som personer med spesifikke behov og følelser, i rettssystemet som juridiske subjekter med rettigheter og plikter, og i en statlig sammenheng som samfunnsmedlemmer med unike egenskaper og roller i fellesskapet. Anerkjennelse på individnivå, i form av egen identitet, selvrealisering og selvbilde, inkluderer ifølge Honneth tre sfærer (Pettersen & Simonsen, 2010, s. 22-23). Honneth beskriver disse sfærene som familien (privatsfæren), det sivile samfunnet (rettssfæren) og staten (den solidariske sfæren). Den første sfæren, familien eller *privatsfæren*, handler om nære emosjonelle bånd til de aller nærmeste og er primært preget av tillit. Den andre sfæren, det sivile samfunnet eller *rettssfæren*, uttrykker anerkjennelse gjennom rettigheter. Skoglund (2019, s. 203-204) påpeker at Honneths rettighetstenkning omfatter omdannelsen av foreldrenes formelle rett til medvirkning til konkret praksis i samspill med barnehagen. Det er innenfor denne rettslige sfæren at barnehagen blir spesielt relevant, ettersom den knytter staten og familien sammen (Pettersen & Simonsen, 2010, s. 26). Den tredje sfæren, staten eller *den solidariske sfæren*,

dreier seg om fellesskap på et bredere nivå, preget av respekt og gjensidighet. I denne sfæren blir barnehagen relevant med tanke på anerkjennelse gjennom gjensidighet, da samfunnet er avhengig av individer som opplever anerkjennelse for å styrke tilliten og bidra til optimal funksjon av statlig politikk (Pettersen & Simonsen, 2010, s. 29).

Kunnskap om anerkjennelse og dens innvirkning på ulike sfærer kan bidra til å identifisere og motvirke krenkelser, samtidig som det fremmer utviklingen av en solid moralsk grunnholdning (Åmot & Skoglund, 2019, s. 23). Anerkjennelse innebærer at vi reagerer rasjonelt på egenskaper hos andre som vi har lært å verdsette, basert på vår egen forståelse og erfaringer (Honneth, 2008, s. 242). I overføring til foreldresamarbeidet i barnehagen, betyr anerkjennelse at både foreldre og barnehageansatte lærer seg å sette pris på hverandres perspektiver og bidrag. Når foreldrene og barnehagepersonalet anerkjenner hverandre på en slik måte, vises respekt for de unike erfaringene og kunnskapene hver part bidrar med. Denne gjensidige tilliten vil kunne styrke samarbeidet, da begge parter føler seg verdsatt og forstått.

Barnets beste

FNs barnekonvensjon, vedtatt i 1989, gir barn rett til både beskyttelse og å bli hørt i saker som påvirker dem. Norge ratifiserte konvensjonen i 1991, og i 2003 ble den nedfelt i norsk lovverk. Avtalen har bidratt til å sikre en enhetlig behandling av barns rettigheter globalt (Korsvold, 2016, s. 119). Artikkel 3 i FNs barnekonvensjon fastslår at «barnets beste [skal] være et grunnleggende hensyn» (Barnekonvensjonen, 1989, art. 3). Også i Rammeplan for barnehagen står det: «samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29). Korsvold (2016, s. 121) hevder imidlertid at forståelsen av hva som er i barnets beste interesse kan være kompleks, da den varierer avhengig av kulturelle og tidsmessige kontekster. Hun understreker at det eksisterer ulike oppfatninger om hva som er best for barn, og at det er viktig å undersøke hvordan uttrykket barnets beste anvendes i forskjellige sammenhenger (Korsvold, 2016, s. 121). Prinsippet om barnets beste i foreldresamarbeid i barnehagen kan derfor medføre utfordringer når ulike perspektiver og interesser skal forenes. I disse samarbeidene spiller anerkjennelse en sentral rolle. Når barnehageansatte og foreldre anerkjenner hverandres bidrag og synspunkter, letter det prosessen med å navigere i de komplekse dynamikkene som oppstår i arbeidet for å fremme barnets beste.

Maktforholdet i relasjonen mellom foreldre og barnehageansatte

Foreldresamarbeid i barnehagen er spesielt interessant fordi formen på samarbeidet forandrer seg i takt med barnehagens økte profesjonalisering. En studie fra 2019 diskuterer maktforholdet som oppstår mellom foreldre og barnehageansatte, og hevder at dette skaper et dilemma for barnehagene i forhold til hvordan makt og roller fordeles i samarbeidet (Einarsdóttir & Jónsdóttir, 2019). Maktforholdet i samarbeidsrelasjonen mellom barnehageansatte og foreldre står alltid i fare for å bli skjev, noe som ikke er gunstig sett i lys av et anerkjennelsesperspektiv som skal preges av gjensidighet og respekt.

Lund (2020) presenterer flere vesentlige faktorer for barnehager som ønsker å utvikle anerkjennende samarbeidsrelasjoner med foreldre (s. 89). Hun argumenterer for at dette krever en bevisst tilnærming til hvordan man møter hverandre, både gjennom hilsninger, samtaler og tilbakemeldinger. Videre diskuterer hun betydningen av å etablere en kultur som fremmer åpenhet, både om positive situasjoner og utfordrende forhold, og hvordan dette kommuniseres.

Selv om foreldre og barnehage deler et felles engasjement for barnet, er det viktig å være klar over at rollene og oppgavene deres er ulike (Thoresen, 2017, s. 87). Thoresen (2017) mener at relasjonen mellom barnehage og foreldre kan karakteriseres som asymmetrisk, noe det er betydningsfullt for barnehageansatte å være etisk bevisst rundt (s. 86). Skoglund (2019) utdyper dette og understreker at barnehagen er forpliktet til å integrere og verdsette foreldrenes perspektiver på hva som utgjør god omsorg for deres eget barn (s. 207-208). På den annen side må foreldrene ta hensyn til barnehagens varierte hensyn og behov, samtidig som de er åpne for barnehagepersonalets faglige vurderinger og begrunnelser. Skoglund (2019) observerer en tendens der foreldresamarbeidet i barnehagen ofte tar utgangspunkt i barnehagen som hovedarena, med økende oppfordringer til foreldre om å delta i og påvirke barnas barnehagemiljø (s. 201). Hun hevder at samarbeidet dermed foregår på barnehagens premisser, hvor foreldre må internalisere barnehagens pedagogiske prinsipper hjemme, snarere enn motsatt. Dette kan tolkes som at barnehagen innehar den største makten i relasjonen, noe som understreker viktigheten av å gjøre en innsats for å løfte frem anerkjennelse preget av gjensidig respekt og solidaritet (Skoglund, 2019, s. 208). I denne sammenhengen belyser Holte (2020) et relevant poeng om betydningen av å reflektere over hvordan synet på hverandres roller påvirker samarbeidsrelasjonen. Han stiller spørsmålet om barnehageansatte ser på foreldrene som *brukere* (s. 53). Skoglund (2019) bidrar til denne

refleksjonen ved å beskrive mangfoldet blant foreldre, og kategorisere dem i fem ulike posisjoner (se Tabell 1).

Tabell 1

Fem foreldreposisjoner i barnehagen (Skoglund, 2019, s. 190)

Foreldre som overlatere	Foreldre som brukere	Foreldre som likeverdige dialogpartnere	Foreldre som rådsøkere	Foreldre som klienter
Barnehagens oppgave og innhold				

Skoglund (2019) presiserer at illustrasjonen av foreldrenes ulike posisjoner i forhold til barnehagen er ment å tydeliggjøre disse posisjonene uten å påvirke forventningene til samarbeid. Målet er å anerkjenne foreldre som likeverdige dialogpartnere, noe som harmonerer godt med intensjonene i Barnehageloven (2006) og Rammeplan for barnehager (Kunnskapsdepartementet, 2017). Oppfatningen av rollen som forelder i barnehagen vil naturligvis påvirke forutsetningene for å etablere et konstruktivt foreldresamarbeid, der begge parter betraktes som likeverdige dialogpartnere (Skoglund, 2019, s. 192). Lund (2020, s. 88-89) minner om nødvendigheten av å anerkjenne at foreldre har ulike erfaringer og perspektiver når det gjelder samarbeid med forskjellige instanser, og understreker at det derfor er særlig viktig at barnehageansatte håndterer sin rolle i samarbeidet på en profesjonell måte. I et evolusjonært perspektiv supplerer Melvold (2020, s. 65) med at en høy toleranse for ulikheter er nødvendig, da dette har økt sjansene for overlevelse. Hun argumenterer for at vi bør verdsette mangfoldet og at dette ikke bør være til hinder for et konstruktivt samarbeid. Foreldre har ofte ikke full innsikt i den pedagogiske virksomheten og de hensyn som må tas. Pettersen og Simonsen (2010) mener derfor at kunnskap om anerkjennelse kan bidra til å klargjøre realistiske forventninger og dempe eventuelle urealistiske forventninger (s. 31). Videre understreker de at barnehagen er et sted hvor barn lærer å forholde seg til egne og andres rettigheter, demokrati, medvirkning, likeverd, solidaritet og inkludering, og at barna dermed berører alle de tre sfærene som Honneth beskriver når det gjelder anerkjennelse. Å knytte disse tre sfærene opp mot studiens funn, gir flere interessante perspektiv på hvordan anerkjennelse kommer til uttrykk i foreldresamarbeidet i barnehagen. Dette diskuteres senere i oppgaven.

Kommunikasjon

I analysen av dataene fra studien for dette mastergradsprosjektet (Huseby-Lie, 2024), fremstod tre sentrale kategorier som var avgjørende for forståelsen av foreldresamarbeidet i barnehagen: *kommunikasjon, relasjonsbygging og profesjonell kompetanse*. Disse kategoriene ble til gjennom en tematisk analyse av 42 funn fra 21 studier, og belyser de mest fremtredende faktorene for å oppnå et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen. Det er verdt å merke seg at flere studier og faglitteratur har fremhevet betydningen av kommunikasjon, relasjonsbygging og profesjonell kompetanse som nøkkelkomponenter for å oppnå velfungerende samarbeid mellom foreldre og barnehageansatte.

Skau (2017) understreker at kommunikasjon er helt sentralt i yrker som innebærer møter mellom mennesker (s. 82). I en rapport fra et forskningsprosjekt ved SIFO med tittelen «Brukerperspektiv på tjenestetilbud i kommunene», som har som mål å belyse foreldrenes innflytelse i barnehagen, ble det gjennomført undersøkelser blant 163 styrere og 878 foreldre fra 194 barnehager over hele landet. I studien bli kommunikasjon ansett som den mest avgjørende faktoren for foreldres opplevelse av påvirkningsmulighetene sine i barnehagen (Bjørngaard, 1995, s. 139-140). Et av studiens sentrale funn var at den uformelle kommunikasjonen er av betydning for relasjonen og samarbeidet mellom foreldre og barnehagepersonalet, i tillegg til den overordnede kvaliteten på kommunikasjonen, uavhengig av form. Kvaliteten på kommunikasjonen vil derimot variere, fordi det i en travel barnehagehverdag kan være utfordrende å finne tilstrekkelig tid til å kommunisere på en måte som best ivaretar barnets beste (Melvold & Stubsjøen, 2020, s. 152-154). En sentral samtalematikk for å oppnå en felles forståelse av barnas interesser og samarbeidsområder, er å fokusere på hva barna engasjerer seg i, da dette kan bidra til å identifisere sammenhenger mellom barnehage og hjem (Nordal & Monrad-Hole, 2020, s. 112). Videre er det viktig å erkjenne at kommunikasjon med foreldrene kan utvikle seg over tid, ettersom man blir bedre kjent med hverandre og bygger gjensidig tillit. Melvold og Stubsjøen (2020) poengterer at kommunikasjon er en tidskrevende prosess, og fremhever samtidig behovet for å lytte og forstå, som, nødvendig for å fremme gjensidig forståelse (s. 165). Å lytte er en avgjørende egenskap i samarbeid med andre, da det er gjennom å lytte man kan forstå andres utfordringer og behov og dermed opptre profesjonelt (Skau, 2017, s. 88-89).

Kristiansen (2014) argumenterer for at når individer med forskjellige perspektiver samarbeider, kan dette berike prosessen ved å tilføre nye ideer og perspektiver. Hun hevder at tillit mellom deltakerne spiller en avgjørende rolle i denne prosessen, ettersom den fremmer

åpenhet og gjør at alle deltakernes styrker utnyttes bedre (Kristiansen, 2014, s. 137-138). I en studie fra 2020, ble det identifisert en gjensidig interesse blant både foreldre og barnehageansatte for begrepet *tillitsarbeid*, som viste seg å være av betydning. Gjennom intervjuer med både foreldre og barnehagepedagoger viste studien at foreldrenes engasjement i tillitsarbeidet påvirket i hvilken grad pedagogene gjengjeldte dette (Høystrup, 2020, s. 168). Poenget er av interesse fordi det underbygger betydningen av tillit når det gjelder relasjonsbygging, som også basert på dette prosjektets funn, fremstår som en nøkkel til å oppnå gode relasjoner, god kommunikasjon, og dermed også konstruktive foreldresamarbeid i barnehagen.

Relasjonsbygging

Å bygge gode relasjoner fremstår i forskningsfeltet som en nøkkelfaktor for å oppnå konstruktive foreldresamarbeid i barnehagen. Det å arbeide i barnehage er et yrke som krever engasjement i andres liv (Skau, 2017, s. 30). En studie publisert i 2013 belyser hvordan nye barnehagelærere opplever foreldresamarbeid som utfordrende, hvor mangel på gjensidighet var en viktig faktor (Mahmood, 2013, s. 55). Gjennom intervjuer med nyutdannede lærere, viste studien at barnehagelærerne opplever at enkelte foreldre forblir uengasjerte til tross for barnehagelærernes innsats for å oppnå en god relasjon. Anerkjennelsesbegrepet trer frem som en nyttig rettesnor for å vurdere utviklingen av slike relasjoner (Bae & Waastad, 2003, s. 25). Bae og Waastad (2003) understreker at anerkjennelse er et fundamentalt menneskelig behov og et ønske vi alle har. De poengterer at anerkjennelse innebærer evnen til å empatisk sette seg inn i andres opplevelsesverden, og at dette er avgjørende for å skape og opprettholde anerkjennende relasjoner (s. 27). Videre påpeker de at anerkjennelse er en dynamisk prosess som varierer avhengig av både relasjoner og den konteksten den inngår i (Bae & Waastad, 2003, s. 28).

I en rapport fra 2018, utført på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, ble ulike aspekter ved barnehagelærerrollen som profesjon og hvordan den kan utvikles, vurdert av en ekspertgruppe. Rapporten fremhever at samarbeidsrelasjonen mellom foreldre og barnehagelærere nå er mer kompleks enn tidligere, delvis på grunn av økt deltakelse fra foreldre, større mangfold blant foreldregruppene, og generelt større foreldregrupper (Børhaug, 2018, s. 176). Videre identifiseres økte forventninger fra foreldre til barnehagelærernes kompetanse som et viktig punkt å adressere. Rapporten konkluderer med at barnehagelærere har behov for allsidig kunnskap og kompetanse som kan tilpasses de ulike situasjonene og relasjonene som preger barnehagehverdagen (Børhaug, 2018, s. 276). Dette er i tråd med

Vibeke Glasers (2023) argumenter om at i lys av kontinuerlige endringer og utvikling blant familier og barnehageinstitusjoner, øker også behovet for at barnehagelærere innehar kompetanse innen relasjonsbygging (Glaser, 2023, s. 62). Hun fremhever videre at et vellykket foreldresamarbeid i barnehagen avhenger av at foreldrene opplever en anerkjennende holdning som likeverdige samarbeidspartnere (Glaser, 2023, s. 82).

Profesjonell kompetanse

Begrepet *profesjonell* refererer til yrkesutøverens kompetanse, og derfor brukes ofte de to uttrykkene synonymt (Skau, 2017, s. 45). Skau (2017) bruker begrepet *profesjonell kompetanse* som en samlebetegnelse på de nødvendige og hensiktsmessige kvalifikasjonene i utøvelsen av et yrke (s. 57). Hun presenterer en modell med tre aspekter: *teoretisk kunnskap*, som innebærer forståelse av faget yrkesutøveren praktiserer; *yrkesspesifikke ferdigheter*, som i barnehageyrket kan være å planlegge en pedagogisk aktivitet; og *personlig kompetanse*, som inkluderer yrkesutøverens verdigrunnlag og karaktertrekk (s. 63). Disse tre aspektene sammen beskriver yrkesutøverens profesjonelle kompetanse. Teoretisk kunnskap alene er ikke tilstrekkelig for å oppnå god profesjonell kompetanse, og i praktiske yrker blir denne kunnskapen først nyttig når den kombineres med personlig og erfaringsbasert kunnskap (Skau, 2017, s. 56). Skau (2017, s. 45) påpeker at det å være profesjonell ikke utelukker å være personlig. Hun mener at evnen til å være personlig i yrker der man inngår i sosiale relasjoner faktisk er en del av det å være profesjonell. Evnen til å samarbeide trekkes frem som et eksempel på viktig personlig kompetanse (Skau, 2017, s. 72).

Ingrid Lund (2020) beskriver en liknende tilnærming til anerkjennende samarbeidsrelasjoner som vektlegger åpenhet, respekt og felles mål (s. 89). I relasjoner preget av åpenhet, hvor følelser ofte spiller en rolle, fremheves viktigheten av å være bevisst på det felles målet, som bør være barnets trivsel og utvikling. Hansen og Melvold (2020) understøtter Lunds poeng ved å fremheve at følelser spiller en betydelig rolle i ulike samarbeidsrelasjoner (s. 43). Selv om følelser er personlige, påvirker de vårt samspill med andre mennesker (Grelland, 2014, s. 179).

Profesjonsutøverens handlinger er avgjørende for hvilken relasjon som etableres med omgivelsene, og at muligheter ofte oppstår i *øyeblikkene* (Skau, 2017, s. 35). God profesjonsutøvelse innebærer at relasjonene yrkesutøveren deltar i, primært skal tjene den andre, samtidig som det forventes en holdning av gjensidig «gi og ta» (Skau, 2017, s. 36). Videre hevder Skau (2017) at det ikke finnes noe fasitsvar på hva som avgjør om møtene med andre mennesker i yrkeslivet blir gode eller ikke, og påpeker at yrkesutøvere må være

bevisste på sine egne erfaringer, prøve å forstå dem, og anvende denne forståelsen i senere samspill (s. 50).

Metode

Refleksjon rundt metodisk tilnærming

For å besvare problemstillingen om hva som karakteriserer et konstruktivt foreldresamarbeid til barnets beste, har jeg valgt å ta utgangspunkt i eksisterende forskning, og en *systematisk litteraturgjennomgang* ble valgt som metode. Jeg kunne valgt å anvende kvalitative metoder som intervjuer eller spørreskjemaer, rettet mot barnehageansatte eller foreldre. Imidlertid har jeg i denne studien valgt å benytte en systematisk gjennomgang av relevante tidsskriftsartikler, for å kartlegge og analysere eksisterende kunnskap om tema. Denne tilnærmingen gjør det mulig å identifisere og syntetisere relevant litteratur på en systematisk måte, noe som er viktig for å forstå samarbeidet mellom foreldre og barnehageansatte fullt ut.

I startfasen ble det klart at det foreligger en betydelig mengde forskning både nasjonalt og internasjonalt på dette området. Databasesøket viste at det ikke foreligger en omfattende oversikt over eksisterende forskning som kunne gi en helhetlig forståelse om dette emnet. Systematisk litteraturgjennomgang ble derfor vurdert som den mest hensiktsmessige metoden for å samle og syntetisere funn fra et bredt spekter av studier. Metoden gir en strukturert oversikt over de mest relevante faktorene som bidrar til et konstruktivt samarbeid. Ved å systematisk samle og analysere tidligere forskning, presenterer studien en rekke nøkkelfaktorer som påvirker foreldresamarbeidet. Den metodiske tilnærmingen legger et godt grunnlag for å kunne diskutere temaene som fremheves, samtidig som den åpner opp et mulighetsrom som kan være av interesse for fremtidige studier.

Utvalg og vurdering av litteratur

I valg av tidsskriftsartikler for denne systematiske litteraturgjennomgangen har jeg hatt som mål å inkludere studier som belyser foreldresamarbeid i barnehagen på en måte som gir en mest mulig generell fremstilling av temaet. Jeg ønsket å begrense utvalget til studier som ikke fokuserte på spesifikke tilnærminger i barnehagens profil eller sårbare grupper. Artikler ble ekskludert dersom: 1) Foreldresamarbeidet primært omhandlet barn eller foreldre med spesifikke utfordringer eller behov (nedsatt funksjonsevne, autisme, flyktningsbakgrunn), 2) Samarbeidet i hovedsak hadde spesielle tilnærminger (inkluderingsprosjekter, mål om å fremme konkrete ferdigheter hos barna), 3) Samarbeidet dreide seg om tilvenning til

barnehagen eller 4) Foreldresamarbeid i barnehagen med en annen type tilnærming/profil enn den ordinære barnehagen (for eksempel Reggio Emilia, Montessori etc.) (Huseby-Lie, 2024). Grunnen til at de nevnte artiklene ble ekskludert var for å få et mest mulig generelt bilde av nøkkelfaktorer for et konstruktivt foreldresamarbeid. Foreldre og barnehageansatte møtes av forskjellige årsaker, og de ekskluderte artiklene fokuserte primært på samarbeid med et mer spesifikt utgangspunkt, tema eller tilnærming som ble ansett for å være utenfor rammen av det generelle foreldresamarbeidet. Barnehager med en annen tilnærming eller profil enn den ordinære kan også være en del av et generelt foreldresamarbeid, men de ble hovedsakelig ekskludert for å begrense antall inkluderte artikler. Dette var en bevisst vurdering for å kunne trekke konklusjoner som er relevante for barnehagesektoren som helhet.

Kvalitetsvurderingen av artiklene var til tider utfordrende, særlig i begynnelsen, da det krevde en grundig vurdering av om studienes valgte forskningsmetoder var hensiktsmessige for å besvare problemstillingene. Uten tidligere erfaring med kvalitetsvurderingen, var dette en tidkrevende øvelse. Spørsmål som for eksempel om forskningsdesignet var passende, om dataene ble analysert grundig nok, og om metodene var i samsvar med forskningsmålene, var utfordrende å finne ut av. Etter hvert som flere studier ble vurdert, ble det imidlertid lettere å identifisere mønstre i metodiske tilnærminger. Sammenligning av ulike forskningsmetoder ga også en økt forståelse av hvilke tilnærminger som var mer hensiktsmessige for å belyse den valgte tematikken. Kvalitetsvurderingen sørger for at inkluderte studier holder en tilstrekkelig standard. Dette er viktig for å sikre at konklusjonene som trekkes om hva som karakteriserer et konstruktivt foreldresamarbeid, er basert på pålitelige funn. Ved å utføre en grundig kvalitetsvurdering, øker studiens troverdighet, og resultatene gir et godt grunnlag for videre forskning og praksis.

Analyse

I valget av analysestrategi ønsket jeg en tilnærming som både kunne gi innsikt i frekvensen av funnene og identifisere mønstre på tvers av studiene. *Tematisk analyse*, utviklet av Clarke og Braun (2006), ble derfor valgt som den mest hensiktsmessige metoden, fordi tematiske analyser gir mulighet til å løfte frem overordnede prinsipper og sammenhenger. Denne strukturerte tilnærmingen gjorde det mulig å organisere funnene fra de 21 studiene og identifisere totalt 42 faktorer knyttet til foreldresamarbeid i barnehagen. Ved å undersøke frekvensen av disse faktorene ble det tydelig hvilke som gjentok seg mest, noe som indikerer deres betydning for et godt samarbeid mellom foreldre og barnehage. Den tematiske analysen avdekket tre hovedkategorier: *Kommunikasjon, relasjonsbygging og profesjonell kompetanse*.

Høy forekomst av disse temaene på tvers av forskningen tyder på at de er sentrale faktorer for et konstruktivt foreldresamarbeid. Gjennom Clarke og Brauns metode har jeg kunnet utvikle en helhetlig forståelse av hva som fremmer et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen, basert på de tre overordnede temaene som kom frem i analysen.

Etiske vurderinger med utgangspunkt i hermeneutikken

Den hermeneutiske sirkelen, introdusert av den tyske filosofen Hans-Georg Gadamer (sitert i Befring, 2015), starter med en *forforståelse*, fortsetter med *ny innsikt* og *utvidet forståelse* gjennom tolkning av tekst, og ender i en *helhetsforståelse*. Forforståelsen gir grunnlaget for forskerens subjektive tolkning, men gjennom analyse og tolkning av tekst oppnås økt innsikt som bidrar til en mer omfattende forståelse (Befring, 2015, s. 22). Den hermeneutiske sirkelen oppmuntrer forskeren til å forstå materialet både i *deler* og som *helhet* (Kvarv, 2014, s. 76). Gjennom forskningsprosessen har jeg tatt utgangspunkt i den hermeneutiske sirkelen ved å bevege meg fra konkrete funn i artiklene til en helhetlig forståelse. Jeg begynte med å analysere og kategorisere de enkelte funnene, som representerer delene i min forskning. Deretter har jeg gruppert funnene i ulike kategorier som reflekterer de mest fremtredende aspektene ved foreldresamarbeidet. Denne kategoriseringen har gjort det mulig å se hvordan de forskjellige delene henger sammen og bidrar til en overordnet innsikt. Ved å syntetisere disse delene i en sammenhengende helhet, har jeg oppnådd en dypere forståelse av konstruktive samarbeid mellom foreldre og barnehageansatte.

Hermeneutikken fremstod ganske tidlig som en passende vitenskapsteoretisk tilnærming i en forskningsprosess som anvender systematisk litteraturgjennomgang. Hermeneutikken som vitenskapsteori har styrken av å kunne forstå verden på ulike måter, og den har utviklet seg fra å være begrenset til tolkning av tekst til å bli en bredere vitenskapsteoretisk tilnærming (Befring, 2015, s. 20). I en systematisk litteraturgjennomgang innebærer en hermeneutisk tilnærming først og fremst å oppnå økt forståelse gjennom tolkning av materialet, i dette tilfellet inkluderte artikler og funn (Kvarv, 2014, s. 74). Når man møter store mengder data i form av artikkeltekster, vil forskerens *forforståelse* uunngåelig påvirke hvordan teksten blir tolket. Imidlertid kan tolkningen av dataene utfordre denne forforståelsen og føre til en forståelse som «nyanserer, bryter med eller bekrefter» den opprinnelige forforståelsen (Kvarv, 2014, s. 79). Forskeren gjennomfører en tolkning av det undersøkte emnet, og denne tolkningen kan enten styrke eller svekke den opprinnelige forforståelsen i løpet av forskningsprosessen (Kvarv, 2014, s. 73).

Ifølge Gadamer (sitert i Kvarv, 2014, s. 81) kan en *produktiv fordom* fungere som en nyttig form for forforståelse, og legge grunnlaget for dypere innsikt. Gjennom dette prosjektet har min praktiske erfaring med foreldresamarbeid i barnehagen fungert som en produktiv fordom. Gjennom erfaring både fra barnehageperspektivet og foreldreperspektivet, har jeg oppnådd en forståelse av samarbeidet fra begge sider. Dette kan ha bidratt til et mer positivt syn på anerkjennelse i slike samarbeidsrelasjoner.

Det er flere etiske hensyn å ta når man gjennomfører en systematisk litteraturgjennomgang sammenlignet med primærforskning (Suri, 2020, s. 41). Dette inkluderer blant annet hvordan ens egen posisjon kan påvirkes av funnene underveis, samt refleksjon rundt potensielle skjevheter og deres mulige påvirkning på syntesen (Suri, 2020, s. 51). Fra et etisk perspektiv er det avgjørende for forskningens validitet å ta hensyn til forskerens forforståelse og forhåndsoppfatninger om temaet (Befring, 2015, s. 30). Mens utilsiktede feil kan oppstå i forskningsarbeidet, kan risikoen reduseres betydelig hvis forskerens forforståelse og kompetanse innenfor den benyttede forskningsmetoden tas hensyn til. Ved inngangen til dette forskningsarbeidet har jeg med meg en forforståelse om hvordan betydningen av kvaliteten på foreldresamarbeidet i barnehagen har for barnets trivsel og utvikling. Jeg har tenkt at godt samarbeid mellom foreldre og barnehageansatte er viktig, og har derfor i forskningen søkt etter og lagt vekt på faktorer som fremmer konstruktive foreldresamarbeid. For å unngå at min forforståelse bare ble bekreftet, har jeg nøye vurdert om dataene faktisk støtter denne forforståelsen. Dette har hjulpet meg med å sikre en nyansert forståelse av hva som fungerer i praksis.

I løpet av forskningsprosessen kan det oppstå flere utfordringer eller overtredelser av forskningsetiske normer og retningslinjer. *Sjusk* og *slurv* representerer mer moderate former for feil som kan oppstå, men bør likevel ikke undervurderes (Slotfeldt-Ellingsen, 2020, s. 320-321). Dette kan innebære unøyaktighet, manglende kvalitetssikring eller utilstrekkelig innsats for å sikre korrekt forskning. I min systematiske litteraturgjennomgang har jeg aktivt forsøkt å unngå sjusk og slurv ved å ha definert klare inklusjons- og eksklusjonskriterier for å sikre relevansen og kvaliteten på inkluderte artikler. Videre har jeg gjennomført en grundig kvalitetsvurdering (i oppgavens artikkeldel; Huseby-Lie, 2024) av samtlige artikler for kartlegging av styrker og svakheter. Det er samtidig viktig å erkjenne at en systematisk litteraturgjennomgang sjelden vil være fullstendig fri for skjevheter (Jesson et al., 2012, s. 127). Jeg har gjort mitt ytterste for å sikre at forskningsprosessen er så fri for skjevheter som

mulig, og jeg har vært bevisst på kontinuerlig kritisk refleksjon gjennom alle faser av prosjektet.

Jeg nevner at det ikke var nødvendig med etisk godkjenning i dette prosjektet, da kun offentlig tilgjengelige og fagfellevurderte tidsskriftsartikler ble behandlet, uten inkludering av personlig eller sensitiv informasjon.

Anerkjennelse og hermeneutikk

Gadamer (2003) fremhever spesielt dialogen som en avgjørende komponent innenfor den filosofiske hermeneutikken. Han hevder at det er gjennom dialogen at man kan møte det ukjente på en meningsfull måte (Gadamer & Jordheim, 2003, s. 114). Dersom barnets beste er utgangspunkt for «det ukjente», vil en hermeneutisk tilnærming kunne gi verdifulle innsikter i et foreldresamarbeid, med dialogen som avgjørende komponent. Gjennom kontinuerlig dialog og tolkning av hverandres perspektiver kan både foreldre og barnehageansatte oppnå en dypere felles forståelse av barnets behov og utvikling. Hermeneutikken legger vekt på at forståelse er en prosess som utvikles over tid, og at både foreldre og ansatte bringer med seg ulike erfaringer og forforståelser inn i samarbeidet. Når samarbeid mellom foreldre og barnehageansatte bygger på dialog og gjensidig forståelse, vil samarbeidet være mer konstruktivt, og eventuelle beslutninger som tas vil ha bedre forutsetninger for å være til barnets beste.

Eriksen (2020) diskuterer også forholdet mellom sosialkonstruktivisme og hermeneutikk, og hevder at troverdig kunnskap utvikles gjennom praktisk anvendelse (s. 67). Det er altså gjennom den daglige dialogen og samarbeidet mellom foreldre og barnehageansatte i barnehagen at teoretiske prinsipper som barnets beste får konkret betydning i praksis. I konteksten av foreldresamarbeid kan barnets beste betraktes som helheten som alle involverte parter søker å oppnå. I denne sammenhengen representerer foreldrenes og barnehageansattes forskjellige perspektiver og erfaringer de ulike delene som må forstås for å oppnå en helhetlig vurdering. Ved å anerkjenne og tolke de ulike synspunktene som begge parter bringer til samarbeidet, kan man komme nærmere å oppnå en felles forståelse som fremmer barnets beste.

Diskusjon

Pettersen og Simonsen (2010, s. 11) påpeker at det har vært økt oppmerksomhet både nasjonalt og internasjonalt rundt anerkjennelsesbegrepet. De argumenterer for at profesjonelle må utvide sin forståelse av anerkjennelse, da det innebærer både å sikre folks rettigheter og å

akseptere forskjeller. I dette mastergradsprosjektet har målet vært å undersøke hvilke faktorer som bidrar til å fremme et konstruktivt foreldresamarbeid til barnets beste i barnehagen. Funnene gir ikke ett enkelt svar på problemstillingen, men peker på flere faktorer som til sammen kan bidra til å fremme et konstruktivt samarbeid mellom barnehage og foreldre. Flertallet av funnene kan forstås i lys av anerkjennelsesteori, som gir et rammeverk for å vise hvordan gjensidig respekt og forståelse mellom barnehageansatte og foreldre kan styrke samarbeidet til barnets beste. Anerkjennelse fremstår i prosjektets funn som en nøkkel til å skape et konstruktivt samarbeid der begge parter føler seg sett og verdsatt. I det følgende diskuteres noen utvalgte funn samt relevant litteratur i lys av Honneth (2008) sin anerkjennelsesteori, med fokus rettet mot de tre sfærene; *privatsfæren*, *rettsfæren* og *den solidariske sfæren*. Det teoretiske rammeverket vil kunne bidra til å belyse hvordan anerkjennelse i de tre sfærene kan skape mer konstruktive foreldresamarbeid i barnehagen.

Anerkjennelse og foreldresamarbeid i privatsfæren

Flere funn i dette prosjektet peker på barnehagepraksiser som opererer innenfor det som kan betegnes som *privatsfæren*, i tråd med beskrivelsen av denne sfæren i Honneth sin anerkjennelsesteori. Privatsfæren, som i barnehagekontekst innebærer den daglige interaksjonen og kommunikasjonen mellom barnehageansatte og foreldre, ser ut til å være viktig for å etablere og opprettholde tillit i foreldresamarbeidet. Ett av funnene fremhever de daglige, korte hilsenene som en nøkkel til å opprettholde tillit mellom foreldre og barnehagen, og dermed åpner det opp for samtaler om barnas aktiviteter og utfordringer (Reedy & McGrath, 2010). Dette er i tråd med Berit Baes (2003) arbeid med anerkjennelsesbegrepet, som understreker at anerkjennelse ikke er en ensartet kommunikasjonsmåte, men heller kommer til uttrykk på varierende vis avhengig av relasjon og kontekst (s. 38). Arbeid med anerkjennelsesbegrepet kan gi oss en dypere forståelse av hvordan ulike former for anerkjennelse, deriblant uformell kommunikasjon ved levering og henting i barnehagen, påvirker kommunikasjonen mellom barnehageansatte og foreldre. Ved å forstå hvordan anerkjennelse viser seg i daglig interaksjon, kan vi avdekke hvilke kommunikasjonsmåter som styrker samarbeidet og fremmer en positiv relasjon.

Tillit er et fremtredende tema i dette prosjektets funn. Honneth understreker at etablering av tillit er et universelt behov (Skoglund, 2019, s. 193). Hummel et al. (2023) har funnet at kvaliteten på kommunikasjonen er avgjørende for å bygge tillit mellom barnehageansatte og foreldre. Deres forskning fremhever at daglig deling av relevant informasjon, innsikt i barnas hverdag ved levering, samt en vennlig atmosfære, er essensielle faktorer som gir foreldrene

trygghet i forhold til barnets omsorg. «Å skape tillit dreier seg ofte om å få de langsiktige fordelene med samarbeid til å trumfe de kortsiktige gevinstene ved ikke å samarbeide» (Grimen, 2009, s. 76). Harald Grimens sitat underbygger et perspektiv på foreldresamarbeid som fremhever betydningen av å investere tid og ressurser i et langsiktig samarbeid, der begge parter er villige til å prioritere barnets beste på lang sikt. Grimen (2009) hevder imidlertid at tillit kan kun gis til enkeltindivider, ikke institusjoner. Institusjoner kan derimot tilgis tiltro, ettersom de ikke kan gjengjelde tillit (s. 113). Man kan med andre ord ha tiltro til en barnehage, og mer eller mindre tillit til de enkelte barnehageansatte. I praksis kan dette bety at et godt foreldresamarbeid ikke bare avhenger av barnehagens struktur og rutiner, men også av den direkte samhandlingen mellom foreldre og de ansatte, som kan styrke eller svekke tilliten over tid.

Harald Grimen (2009) argumenterer videre for at tillit er en handlingsmåte, ikke en følelse (s. 49), og understreker at tillit gjør samarbeid enklere (s. 75). Dette argumentet passer med et annet relevant funn fra studien, som sier at høy kvalitet i kommunikasjon øker tillit hos foreldre, og at det å hilse på foreldrene er et viktig for å bygge tillit (Hummel et al., 2023). Denne innsikten er interessant med tanke på den daglige kommunikasjonen mellom barnehageansatte og foreldre, da det er gjennom konsekvente og anerkjennende *handlinger* at tillit bygges over tid. Etablering og utvikling av tillit avhenger av flere faktorer. Først og fremst omfatter dette de institusjonelle rammene for samarbeidet, måten deltakerne møtes og samhandler på, fordelingen av makt, graden av felles verdier, samt lederens rolle (Kristiansen, 2014, s. 150). Og som vi har sett av funnene til Hummel et al. (2023), er korte og enkle daglige hilsener en nøkkelfaktor i oppbygging av tillit mellom barnehageansatte og foreldre. Samlet sett argumenteres det for at daglig kommunikasjon og tillit er sentrale faktorer i å oppnå konstruktive foreldresamarbeid. Honneths teori om anerkjennelse i privatsfæren, gir et rammeverk for å forstå hvordan små, men betydningsfulle interaksjoner bidrar til å etablere og opprettholde tillit, noe som igjen fremmer et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen.

Anerkjennelse og foreldresamarbeid i rettsfæren

I barnehagekontekst vil *rettsfæren* i Honneths anerkjennelsesteori dreie seg om foreldrenes rett til medvirkning i barnehagen. Flere funn i dette prosjektet belyser hvordan rettigheter og involvering av foreldre fungerer i barnehagepraksis. En av studiene, som har intervjuet barnehagestyrene, avdekker at barnehagestyrene anser åpen kommunikasjon, fokus på familiene, og foreldreinvolvering som avgjørende for et godt samarbeid (Reedy & McGrath, 2010). Et annet funn viser at foreldre ønsker direkte deltakelse og informasjon om barnas

atferd, progresjon, utvikling og aktiviteter (Sollars, 2020). Dette ønsket kan relatere seg til et viktig poeng som ble diskutert tidligere i oppgaven, hvor vi berørte risikoen for at relasjonen mellom foreldre og barnehageansatte kan være asymmetrisk. Åmot & Skoglund (2019) påpeker at enhver asymmetrisk relasjon innebærer risiko for at den svakere parten opplever krenkelser (s. 28). Dette gir grunnlag for en viktig refleksjon om grensen mellom foreldreinvolvering og faglige vurderinger. Selv om dette temaet kan medføre ytterligere diskusjoner, er det nødvendig å være bevisst på denne problemstillingen. Åmot og Skoglund (2019, s. 39-40) understreker videre at opplevelsen av anerkjennelse er en sentral faktor i pedagogisk arbeid. Målet bør være å møte andre med en anerkjennende væremåte, sikre likhet i behandlingen, og være kritisk bevisst på asymmetrien i relasjoner for å garantere at alle opplever den nødvendige anerkjennelsen for å realisere sine rettigheter og oppnå likeverdig behandling.

Videre viser funn at *transparens* hjelper foreldre med å forstå både barnehagens aktiviteter og tankene bak dem (Vuorinen, 2021). Det er foreligger imidlertid en risiko for profesjonelle dersom individuelle hensyn vektlegges for mye (Pettersen & Simonsen, 2010 s. 16-17). Dette kan føre til at slike hensyn går på bekostning av fellesskapets beste, og samtidig hindre oppnåelsen av likebehandling.

Funn viser dermed hvordan åpenhet, informasjon, og transparens er viktige faktorer for å sikre foreldrenes rett til medvirkning. Samtidig reises det spørsmål om hvorvidt foreldrenes involvering i barnehagens praksis kan skape utfordringer, særlig i forhold til den potensielle asymmetrien i relasjonen mellom foreldre og barnehageansatte. Til tross for disse utfordringene, vil en anerkjennende tilnærming kunne bidra til å redusere dem. Ifølge Pettersen og Simonsen (2010, s. 14-15) er det avgjørende for profesjonelle å besitte kunnskap om anerkjennelse, slik at de kan balansere likebehandling med individuelle hensyn på en hensiktsmessig måte.

Anerkjennelse og foreldresamarbeid i den solidariske sfæren

I *den solidariske sfæren* vil foreldresamarbeidet omhandle bygging av fellesskap og gjensidig respekt. Funn fra studien belyser hvordan slike prinsipper kan styrke samarbeidet mellom barnehageansatte og foreldre. Et sentralt funn viser at det å bli sett og imøtekommet er en forutsetning for et godt samarbeid (Wolf, 2019). Dette korrelerer med Wallumrød (2020) sin tanke om at det er de daglige og uformelle samtalene som forekommer hyppigst og gir de beste forutsetningene for å legge til rette for et konstruktivt samarbeid (s. 126). I artikkelen til Wolf (2019) finner vi også et annet funn, som sier at personalets oppmerksomhet overfor

foreldrenes ulikheter og behov skaper grunnlag for foreldrenes samarbeid. Dette grunnlaget får gode vekstforhold i Ingrid Lunds (2020) konsept om «VI-fellesskap». Dette fellesskapet innebærer en holdning om at alle har noe å bidra med i fellesskapet, at det finnes et felles mål, at samarbeidet er meningsfullt, at alle føler en form for tilhørighet, og at fellesskapet preges av respekt, åpenhet og raushet. Hun understreker også viktigheten av å ikke bagatellisere følelser og utfordringer som oppstår, men heller møte dem ved å sette egne agendaer til side og arbeide sammen for å finne gode løsninger (s. 79).

I barnehagen er tilvenningsperioden en særlig gunstig mulighet for å etablere relasjoner og skape dialog om barnets beste. Denne perioden gir foreldrene anledning til å være til stede i barnehagen, og dermed oppnå innsikt i hverdagen der, noe som fremmer en bedre forståelse av barnehagens arbeid (Nordal & Monrad-Hole, 2020, s. 108). Når barnehageansatte møter foreldre med åpenhet og transparens, slik vi diskuterte i kapitlet om *rettsfæren*, vil dette bidra til å styrke foreldrenes tillit, som var et sentralt tema i drøftingen av *privatsfæren*. På denne måten vil samarbeidet preges av gjensidig respekt og forståelse, noe som er grunnleggende for et anerkjennende foreldresamarbeid.

Et annet relevant funn viser at barnehagelærere bør tilby varierte samarbeidsformer, da ulike tilnærminger appellerer til forskjellige foreldre (Sandberg & Vuorinen, 2008). Dette poenget blir særlig relevant når man vurderer det i lys av Aamodts (2002) skille mellom det personlige og det private i relasjoner. Aamodt argumenterer for at profesjonelle relasjoner preges av en iboende ulikhet mellom partene (Aamodt, 2002, s. 190). Samtidig må denne ulikheten møtes med gjensidig respekt. Anerkjennelse i denne sammenhengen handler ikke om å oppnå likhet mellom partene, men snarere om å sikre likeverdighet i relasjonen. Dette perspektivet understøtter nødvendigheten av fleksible samarbeidsformer i barnehagen, da foreldre med ulike behov og forutsetninger krever ulike tilnærminger for å føle seg sett og anerkjent på en likeverdig måte.

Barnets beste som anerkjennende prinsipp

Etter å ha drøftet de ulike sfærene i anerkjennelsesteorien og deres betydning for foreldresamarbeid i barnehagen, er det naturlig å rette oppmerksomheten mot prinsippet om barnets beste. Evelyn Eriksen (2020) diskuterer dette prinsippet, og hvordan prinsippets uklarhet muliggjør tilpasning til ulike kulturer og kontekster. Dette perspektivet er særlig interessant i lys av anerkjennelsesteori, ettersom det åpner for at prinsippet kan tilpasses og anvendes på en måte som bedre anerkjenner barnets behov ut ifra gjeldende omstendigheter.

Eriksen (2020) peker på at vagheten i prinsippet om barnets beste i lover og forskrifter, har skapt utfordringer i tolkningen siden det ble inkludert i barnekonvensjonen (s. 65). På den ene siden argumenterer Eriksen for at lovregler må være klare og presise for å sikre korrekt anvendelse og unngå minimal overholdelse av prinsippet. På den andre siden må prinsippet om barnets beste være fleksibelt og tilpasses ulike kulturer og sosiale kontekster der det benyttes. Eriksen (2020) argumenterer for at uklarheten i prinsippet om barnets beste faktisk har bidratt til dets utvikling over tid (s. 99-100). Uklarheten gir rom for forskjellige tolkninger i ulike kontekster, som for eksempel i barnehager. Eriksen hevder at uklarheten ikke bør være en hindring for å inkludere prinsippet i lovverket. Tvert imot, nettopp fordi prinsippet er uklart, krever det kontinuerlig tilpasning og presisering i varierte sammenhenger. Dette gjør det mulig å anvende prinsippet på forskjellige steder og nivåer. Når prinsippet om barnets beste er uklart, åpner det for diskusjon om hva prinsippet egentlig innebærer. Eriksen (2020) argumenterer for at denne uklarheten bør ses på som en mulighet til å sette i gang viktige samtaler om hvordan prinsippet anvendes, både i barnehagen og på politisk nivå (s. 101).

Eriksen (2020) foreslår at prinsippet om barnets beste bør betraktes som en sentral retningslinje for barnehagens praksis. Hun understreker at prinsippet har juridisk betydning i barnehager, men at oppfyllelsen av dette prinsippet må baseres på kontinuerlige diskusjoner og faglige vurderinger innen barnehagefeltet (Eriksen, 2020, s. 129). Eriksen (2020) konkluderer med at barnekonvensjonen og prinsippet om barnets beste bør forstås som mer enn en lovtekst; de representerer en viktig pedagogisk tanke som bør påvirke alle aspekter ved det pedagogiske arbeidet i barnehagen (s. 131-132). I lys av anerkjennelsesteori kan man se fordelene av at prinsippet om barnets beste forblir utydelig, da dette medfører en fleksibilitet som tillater tilpasning til varierende kontekster.

Avslutning

Med det store mangfoldet blant foreldre i barnehagen og deres individuelle behov, reises spørsmål om hvorvidt barnehageloven og rammeplanens retningslinjer for samarbeid mellom hjem og barnehage er tilstrekkelige for å håndtere denne kompleksiteten (Skoglund, 2019, s. 188). Barnehagelærere og barnehagen som pedagogisk virksomhet og samfunnsinstitusjon skal foreta vurderinger når det gjelder å balansere barns medvirkning og behovet for å ivareta barndommens egenverdi, kontra samfunnets krav og forventninger til barnets framtidige utvikling. I tillegg må hensynet til foreldrenes behov, forventninger og ønsker ivaretas. Disse vurderingene krever en profesjonell bevissthet om ulike utfordringer og dilemmaer som

ansatte i barnehagen kan stå overfor, og understreker igjen betydningen av en god dialog med foreldrene om disse utfordringene.

Institusjoners moralske troverdighet avhenger ifølge Grimen (2009) av verdiene sannferdighet, å holde løfter, rettferdighet og solidaritet. Hvis disse verdiene er til stede, vil institusjoner og deres ansatte kunne stoles på, fordi deres motivasjoner blir klare (s. 113-114). Dette perspektivet viser viktigheten av både individuelle handlinger og institusjonelle strukturer i oppbyggingen av tillit. Det vil si at når barnehageansatte handler i tråd med verdier som rettferdighet og sannferdighet, styrkes foreldrenes tillit til barnehagen som en helhet, noe som igjen legger et viktig grunnlag for et godt samarbeid. Studien har vist at kommunikasjon, relasjonsbygging og profesjonell kompetanse er nødvendige nøkkelfaktorer for å oppnå konstruktive foreldresamarbeid til barnets beste i barnehagen. Selv om prosjektet i størst grad har fokusert på barnehagens rolle i foreldresamarbeidet, er det i lys av et anerkjennelseperspektiv viktig å erkjenne at foreldre også har et ansvar i dette samarbeidet.

Litteraturliste

- Bae, B. (2003). Relasjon som vågestykke—Læring om seg selv og andre. I *Erkjennelse og anerkjennelse—En introduksjon* (s. 33–60). Universitetsforlaget.
- Bae, B., & Waastad, J. E. (2003). Erkjennelse og anerkjennelse—En introduksjon. I *Erkjennelse og anerkjennelse: Perspektiv på relasjoner* (s. 9–32). Universitetsforlaget.
- Barnehageloven. (2006). *Lov om barnehager*. (LOV-2005-06-17-64). Lovdata
<https://lovdata.no/lov/2005-06-17-64>
- Befring, E. (2015). *Forskningsmetoder i utdanningsvitenskap*. Cappelen Damm akademisk.
- Bjørngaard, J. H. (1995). *Foreldre og barnehage—Likeverdige samarbeidspartnere?* (10). Statens Institutt for forbrukerforskning.
- Børhaug, K. (2018). *Barnehagelærerrollen i et profesjonsperspektiv – et kunnskapsgrunnlag*. Kunnskapsdepartementet.
- * Einarsdóttir, J., & Jónsdóttir, A. H. (2019). Parent-preschool partnership: Many levels of power. *Early Years*, 39(2), 175–189. <https://doi.org/10.1080/09575146.2017.1358700>
- Eriksen, E. (2020). *Prinsippet om barn(et)s beste i barnehage(kon)tekster* [Doctoral thesis, UiT Norges arktiske universitet]. <https://munin.uit.no/handle/10037/19835>
- Gadamer, H.-G., & Jordheim, H. (2003). *Forståelsens filosofi: Utvalgte hermeneutiske skrifter*. Cappelen.

- Glaser, V. (2023). *Foreldresamarbeid—Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (3. utgave).
- Grelland, H. H. (2014a). Om følelser. I *Samarbeidets filosofi* (s. 159–183). Gyldendal.
- Hansen, L. C., & Melvold, L. (2020). Samarbeidsrelasjoner—Personlige og profesjonelle vågestykker. I *Samarbeid til barnets beste—Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 31–44). Kommuneforlaget.
- Holte, L. (2020). Å finne den rette kanalen—Når starter egentlig en fortelling? I *Samarbeid til barnets beste—Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 47–58). Kommuneforlaget.
- Honneth, A. (2008). *Kamp om anerkjennelse om de sosiale konfliktenes moralske grammatikk*. Pax Forl.
- * Hummel, T. G., Cohen, F., & Anders, Y. (2023). Parents' Trust in Their Child's Preschool: Associations with Child and Family Characteristics and Aspects of Parent-Preschool Communication. *Early Education and Development*.
<https://doi.org/10.1080/10409289.2022.2101344>
- Huseby-Lie, M. (2024). *Foreldresamarbeid til barnets beste: En systematisk litteraturgjennomgang av forskning på samarbeid mellom barnehageansatte og foreldre*. Upublisert manuskript.
- Høyrup, A. R. (2020). Tillidsarbejde og tydelighed: Et studie af tillid, magt og afhængighed blandt pædagoger og forældre i danske vuggestuer. *Tidsskrift for Professionsstudier*, 16(31), Artikkel 31. <https://doi.org/10.7146/TFP.V16I31.122776>
- Jesson, J. K., Matheson, L., & Lacey, F. M. (2012). *Doing your literature review: Traditional and systematic techniques*. Sage.
- Korsvold, T. (2016). *Perspektiver på barndommens historie*. Fagbokforlaget.
- Kristiansen, A. (2014). Tillit og kommunikasjon. I *Samarbeidets filosofi* (s. 137–156). Gyldendal.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*.
Udir. <https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen—bokmal-pdf.pdf>

- NOU 2012: 1. (2012). *Til barnas beste— Ny lovgivning for barnehagene*. Kunnskapsdepartementet <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2012-1/id669113/>
- Kvarv, S. (2014). *Vitenskapsteori—Tradisjoner, posisjoner og diskusjoner* (2. utg). Novus.
- Lund, I. (2020). Å høre til—VI-grunntonen i barnehagen. I *Samarbeid til barnets beste— Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 77–92). Kommuneforlaget.
- Mahmood, S. (2013). First-Year Preschool and Kindergarten Teachers: Challenges of Working with Parents. *School Community Journal*, 23(2), 55–86.
- Melvold, L. (2020). En del av flokken—Å finne mening sammen. I *Samarbeid til barnets beste—Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 169–183). Kommuneforlaget.
- Melvold, L., & Stubsjøen, S. (2020). Hva gjør at vi velger som vi gjør? - Om intuisjon og tid til å tenke. I *Samarbeid til barnets beste—Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 151–166). Kommuneforlaget.
- Melvold, T. S. (2020). Våre barn er ikke oss—Toleranse i møte med andre. I *Samarbeid til barnets beste—Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 61–74). Kommuneforlaget.
- * Mikovic, I. M., & Tot, D. (2020). The Role of Professional Knowledge and Skills of Preschool Teachers in Building and Developing Partnerships with Parents. *Croatian Journal of Education-Hrvatski Casopis Za Odgoj I Obrazovanje*, 22, 71–81. <https://doi.org/10.15516/cje.v22i0.3910>
- Nordahl, T., & Drugli, M. B. (2021). *Foreldresamarbeid i barnehagen*. Gyldendal.
- Pettersen, K.-S., & Simonsen, E. (2010). *Anerkjennelse og profesjon*. Cappelen akademisk.
- * Reedy, C. K., & McGrath, W. H. (2010). Can you hear me now? Staff–parent communication in child care centres. *Early Child Development and Care*, 180(3), 347–357. <https://doi.org/10.1080/03004430801908418>
- Samarbejde mellem forældre og daginstitutioner*. (2016b). Danmarks Evalueringsinstitut. <https://www.eva.dk/dagtilbud-boern/samarbejde-mellem-foraeldre-daginstitutioner>
- * Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2008). Preschool-home cooperation in change. *International Journal of Early Years Education*, 16(2), 151–161. <https://doi.org/10.1080/09669760802025165>

Skau, G. M. (2017). *Gode fagfolk vokser—Personlig kompetanse i arbeid med mennesker* (5. utg). Cappelen Damm akademisk.

Skoglund, R. I. (2019). Anerkjennelse i samarbeid mellom barnehage og foreldre—En utfordring! I R. I. Skoglund & I. Åmot (Red.), *Anerkjennelsens kompleksitet i barnehage og skole* (2. utgave, s. 187–211). Universitetsforlaget.

Slotfeldt-Ellingsen, D. (2020). *Forskningsetikk: Yrkesetikk ved forskningsvirksomhet*. Universitetsforlaget.

* Sollars, V. (2020). Defining quality in early childhood education: Parents' perspectives. *European Early Childhood Education Research Journal*, 28(3), 319–331.
<https://doi.org/10.1080/1350293X.2020.1755488>

Suri, H. (2020). Ethical Considerations of Conducting Systematic Reviews in Educational Research. I O. Zawacki-Richter, M. Kerres, S. Bedenlier, M. Bond, & K. Buntins (Red.), *Systematic Reviews in Educational Research: Methodology, Perspectives and Application* (s. 41–54). Springer Fachmedien. https://doi.org/10.1007/978-3-658-27602-7_3

Thoresen, I. T. (med Søbstad, R.). (2017). *Foreldresamarbeid i barnehagen: Til barnets beste*. Cappelen Damm Akademisk.

* Vuorinen, T. (2021). 'It's in My Interest to Collaborate ... «—Parents» Views of the Process of Interacting and Building Relationships with Preschool Practitioners in Sweden. *Early Child Development and Care*, 191(16), 2532–2544.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1722116>

* Wolf, K. D. (2019). Samarbeid i barnehagen – «Like barn leker best»? Perspektiver på samarbeid fra foreldre med ulik bakgrunn. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 103(2–3), 172–183. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2987-2019-02-03-04>

Aamodt, L. G. (2002). *Den gode relasjonen: Støtte, omsorg eller anerkjennelse?* Ad notam Gyldendal.

Åmot, I., & Skoglund, R. I. (2019). Anerkjennelsens kompleksitet i pedagogiske institusjoner. I I. Åmot & R. I. Skoglund (Red.), *Anerkjennelsens kompleksitet i barnehage og skole* (2. utgave, s. 18–40). Universitetsforlaget.

* Artikler merket med stjerne er inkludert i den systematiske litteraturgjennomgangen.

DEL II: Artikel

Foreldresamarbeid til barnets beste: *En systematisk litteraturgjennomgang av forskning på samarbeid mellom barnehageansatte og foreldre*

I de senere årene har antallet barn som går i barnehager i Norge økt betydelig. Gjennom en systematisk gjennomgang av fagfellevurderte artikler identifiserer studien nøkkelfaktorer som bidrar til konstruktivt samarbeid mellom barnehager og familier. Totalt ble 42 faktorer funnet på tvers av 21 artikler, kategorisert i tre hovedområder: *kommunikasjon, relasjonsbygging og profesjonell kompetanse*. Kommunikasjon viste seg å være den viktigste faktoren, med 24 av de 42 faktorene knyttet til denne kategorien. Studien understreker imidlertid at kommunikasjon, relasjonsbygging og profesjonell kompetanse er gjensidig avhengige og ikke bør betraktes isolert. Funnene belyser kompleksiteten i samarbeidet mellom barnehager og foreldre, og antyder at universelle prinsipper som barnets beste kan uttrykkes ulikt i forskjellige kulturelle kontekster.

Nøkkelord: *barnehage, barnets beste, foreldresamarbeid, systematisk litteraturgjennomgang*

Parent-teacher collaboration for the child's best interest: *A systematic literature review of research on collaboration between preschool staff and parents.*

In recent years, the number of children attending preschools in Norway has increased significantly. Through a systematic review of peer-reviewed articles, this study identifies key factors that contribute to constructive collaboration between preschools and families. A total of 42 factors were found across 21 articles, categorized into three main areas: communication, relationship-building, and professional competence. Communication emerged as the most important factor, with 24 of the 42 factors linked to this category. However, the study emphasizes that communication, relationship-building, and professional competence are mutually dependent and should not be considered in isolation. The findings highlight the complexity of collaboration between preschools and parents, suggesting that universal principles such as the best interests of the child may be expressed differently in various cultural contexts.

Keywords: *preschool, best interests of the child, parent collaboration, systematic literature review*

Utvidet sammendrag

In recent years, Norway has seen a significant increase in the number of children attending preschools. The collaboration between preschools and families, mandated by Norwegian legislation, is rooted in human rights principles. This study aims to identify and present the key characteristics of successful parent-preschool partnerships by systematically reviewing peer-reviewed journal articles. The primary research question addressed is: What characterizes a constructive parent-preschool collaboration?

Using a systematic literature review methodology, the study adopts an inductive approach to explore factors that promote effective parent-preschool collaboration. The reviewed articles employ diverse methodological approaches, including various data collection and analysis methods, with a majority of the data gathered from European countries. From the 21 articles included, 42 factors contributing to constructive collaboration were identified. These factors are categorized into three main areas: communication, relationship-building, and professional competence.

Communication emerged as the most significant factor, with 24 of the 42 identified factors related to effective communication. However, the study highlights that communication, relationship-building, and professional development should not be considered in isolation, as they overlap and influence each other. The findings underscore the complexity of factors affecting parent-preschool collaboration and suggest that universal principles like the child's best interests can manifest differently across cultural contexts. This variation presents opportunities for further exploration of how such principles are expressed in diverse settings.

Introduksjon

I løpet av de siste årene har det vært en markant økning i andelen barn som går i barnehage i Norge. I 2024 går om lag 93,8 % av barn i alderen 1-5 år i barnehage, noe som nesten tilsvarer en fordobling over de siste tjue årene (SSB, 2024). Denne økningen, kombinert med en økende anerkjennelse av barnehagealderen som en viktig periode i barns liv, skaper nye spørsmål om barnehageansattes rolle og hvordan barnehagen som pedagogisk institusjon kan sikre tilfredsstillende kvalitet (Nordahl & Drugli, 2021, s. 17). Barnehagens mandat og ansvar er forankret i barnehagelovens formålsparagraf, som sier at barnehagen skal «i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Barnehageloven, 2006, § 1). Det lovpålagte samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet har sitt utgangspunkt i menneskerettighetene, slik de er nedfelt i FNs verdenserklæring om menneskerettigheter (UDHR, 1948) og FNs barnekonvensjon (1989). Artikkel 3 nr. 1 i barnekonvensjonen fastslår at barnets beste skal være det grunnleggende hensynet (Barnekonvensjonen, 1989, art. 3). Det gjensidige engasjementet for barnet danner grunnlaget for samarbeidet mellom barnehage og hjem, og barnehagene er forpliktet til å følge bestemmelsene i Barnekonvensjonen (Thoresen, 2017, s. 131).

Denne studien er basert på systematiske søk og gjennomgang av fagfellevurderte tidsskriftsartikler, og tar sikte på å samle og presentere ulike nøkkelfaktorer som bidrar til å oppnå et foreldresamarbeid som fremmer barnets beste. Studiens problemstilling er som følger: *Hva karakteriserer et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen, med fokus på barnets beste?*

Artikkelen utgjør én del av en todelt masteroppgave. Her presenteres funnene fra en systematisk litteraturgjennomgang som undersøker faktorer som bidrar til et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen. Selv om teoretiske perspektiver gir verdifulle innsikter og en dypere forståelse av foreldresamarbeidet, er det teoretiske rammeverket presentert i masteroppgavens innledning, adskilt fra artikkelen. Denne beslutningen ble tatt for å konsentrere artikkelen om de empiriske funnene og deres praktiske implikasjoner. Den teoretiske diskusjonen er dermed ivaretatt i en separat del av studien.

Bakgrunn

Foreldresamarbeid

Barnehagene er forpliktet til å følge strenge retningslinjer fastsatt av myndighetene, og de må overholde gjeldende lover og forskrifter. Rammepplanen for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017), som er en forskrift knyttet til barnehageloven, regulerer ulike aspekter ved foreldresamarbeidet. Foreldresamarbeid er dermed ikke noe den enkelte barnehage kan velge å nedprioritere. Barnehagen er ofte en av de første arenaene der foreldre møter samarbeid som en vesentlig del av hverdagen, og i en kultur med et stadig mer mangfoldig syn på oppdragelse, står barnehagen overfor utfordringer med å nå ut til alle foreldre (Nordahl & Drugli, 2021, s. 17). Det hviler et stort ansvar på barnehageansatte for å sette standarden og premissene for et foreldresamarbeid som gir gode erfaringer og opplevelser, og som foreldrene kan dra nytte av i senere samarbeidsrelasjoner (Melvold, 2020, s. 171). Melvold (2020) legger vekt på betydningen av å se foreldresamarbeid i en større sammenheng som omfatter relasjoner, kulturer, kommunikasjonsevner og grunnleggende livssyn, og mener at et vellykket foreldresamarbeid gir barna nødvendige verktøy for å mestre sitt eget liv på en god måte (s. 173).

Barnets beste

Prinsippet om *barnets beste* står sentralt i barnehagens arbeid, og siden 2021 har dette vært formalisert i barnehageloven. Dette innebærer at alle beslutninger som angår barn, må ta utgangspunkt i hva som er mest gunstig for det enkelte barnet (Stette, 2020, s. 7). Stette (2020) poengterer at det juridiske aspektet ved prinsippet om barnets beste omfatter alle «beslutninger og handlinger som direkte eller indirekte påvirker barn», og presiserer at dette prinsippet også gjelder for barn som gruppe (s. 14). Likevel kan det oppstå utfordringer i hvordan dette prinsippet tolkes i praksis, ettersom det ikke alltid er åpenbart hva som er til barnets beste. Faglig skjønn blir derfor avgjørende, ettersom oppfatninger om hva som tjener barnets beste kan variere mellom familier og kulturer (Thoresen, 2017, s. 138).

Denne variasjonen understreker nødvendigheten av en grundig vurdering i hvert enkelt tilfelle. Barnehagen og foreldrene opererer ofte innenfor ulike kulturelle rammer, noe som kan påvirke hvordan de ser på barnets beste (Hansen & Melvold, 2020, s. 32). Thoresen (2017) påpeker at foreldre har den mest inngående kjennskapen til sitt eget barn, og er derfor ofte best egnet til å vurdere hvordan barnets behov bør ivaretas (s. 27). Dette synet deles også av Nordahl og Drugli (2021), som understreker at det sterkeste tilknytningsbåndet er mellom barn og foreldre, uavhengig av hvor mye tid barnet tilbringer i barnehagen (s. 18).

Samtidig er barnehagen nødt til å balansere foreldrenes ønsker med sine egne profesjonelle vurderinger, da det kan oppstå situasjoner der det barnehagen anser som optimalt, ikke nødvendigvis harmonerer med barnets eller foreldrenes preferanser (Stette, 2020, s. 8). Barnehagen må ofte foreta egne vurderinger for å avgjøre hva som er til barnets beste. Disse ulike behovene og vurderingene understreker betydningen av samarbeidet mellom barnehagen og foreldrene for å sikre at vurderingen av barnets beste blir så god som mulig. Samarbeidet har også en mer indirekte, men viktig effekt, ved at barn lærer mye gjennom å observere de voksne rundt seg. Når foreldre og barnehagepersonale samarbeider godt, sender det et signal til barna om verdien av samarbeid (Hansen & Melvold, 2020, s. 39). Perspektivet støttes av Ingrid Lund (2020), som mener at barnas trivsel og trygghet blir positivt påvirket dersom de oppfatter at omsorgspersonene rundt dem gjensidig anerkjenner hverandre og samarbeider (Lund, 2020, s. 90).

Metode

På bakgrunn av studiens mål om å samle og tilgjengeliggjøre forskningskunnskap om faktorer som kan bidra til et vellykket foreldresamarbeid, ble *systematisk litteraturgjennomgang* valgt som metode. Systematiske gjennomganger er spesielt egnet for å fremme forskningskunnskap og gjøre den tilgjengelig for videre forskning eller praktisk anvendelse (Jesson et al., 2012, s. 15). *Tematisk syntese* er brukt for å analysere og kode dataene, fordi det er en metode som egner seg godt til å oppsummere og analysere kunnskap fra flere studier (Thomas & Harden, 2008), i Borch et al., 2024, s. 91). Tematisk syntese bruker data fra ulike studier for å utvikle nye teorier og forståelser. Denne studien tar i bruk en *induktiv tilnærming* for å utforske faktorer som fremmer et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen. Induktiv metode innebærer å systematisk samle og analysere konkrete empiriske data uten å begynne med en forhåndsdefinert teoretisk ramme (Borch et al., 2024, s. 80-81). Ved å nøye gjennomgå eksisterende litteratur er det identifisert og klassifisert spesifikke faktorer som er relevante for foreldresamarbeidet. Denne tilnærmingen har muliggjort utviklingen av teoretiske innsikter basert på funnene fra inkluderte studier, og har dermed bidratt til å avdekke nye perspektiver og sammenhenger i feltet.

Kriterier for eksklusjon og inklusjon

Studien har fulgt retningslinjene for PRISMA (Page et al., 2021). Inkluderingskriteriene for alle databasene var: 1) Artiklene måtte være fra fagfelleurderte tidsskrifter, 2) Omhandle foreldresamarbeid i barnehagen, 3) Være publisert etter år 2000, og 4) Skrevet på skandinaviske språk eller engelsk. Artikler som ikke oppfylte disse inkluderingskriteriene, ble

ekskludert. I tillegg ble artikler ekskludert dersom: 1) Foreldresamarbeidet primært omhandlet barn eller foreldre med spesifikke utfordringer eller behov (nedsatt funksjonsevne, autisme, flyktningbakgrunn), 2) Samarbeidet i hovedsak hadde spesielle tilnærminger (inkluderingsprosjekter, mål om å fremme konkrete ferdigheter hos barna), 3) Samarbeidet dreide seg om tilvenning til barnehagen eller 4) Foreldresamarbeid i barnehagen med en annen type tilnærming/profil enn den ordinære barnehagen (for eksempel Reggio Emilia, Montessori etc.). Alle artiklenes tidsskrifter er sjekket for «predatory journals for å utelukke artikler fra useriøse og ikke-vitenskapelige tidsskrift (Beall, 2021).

Søkestrategi

Etter innspill fra to universitetsbibliotekarer og veileder ble det gjort søk i følgende databaser: Oria, ERIC, Academic Search Complete og Web of Science. I Oria ble søkeordene «Foreldre*» AND «barnehage» benyttet, mens i de tre andre ble søkeordene «parent*» AND «kindergarten» OR «preschool» AND «cooperation» OR «collaboration» OR «partnership» benyttet for å finne relevante artikler.

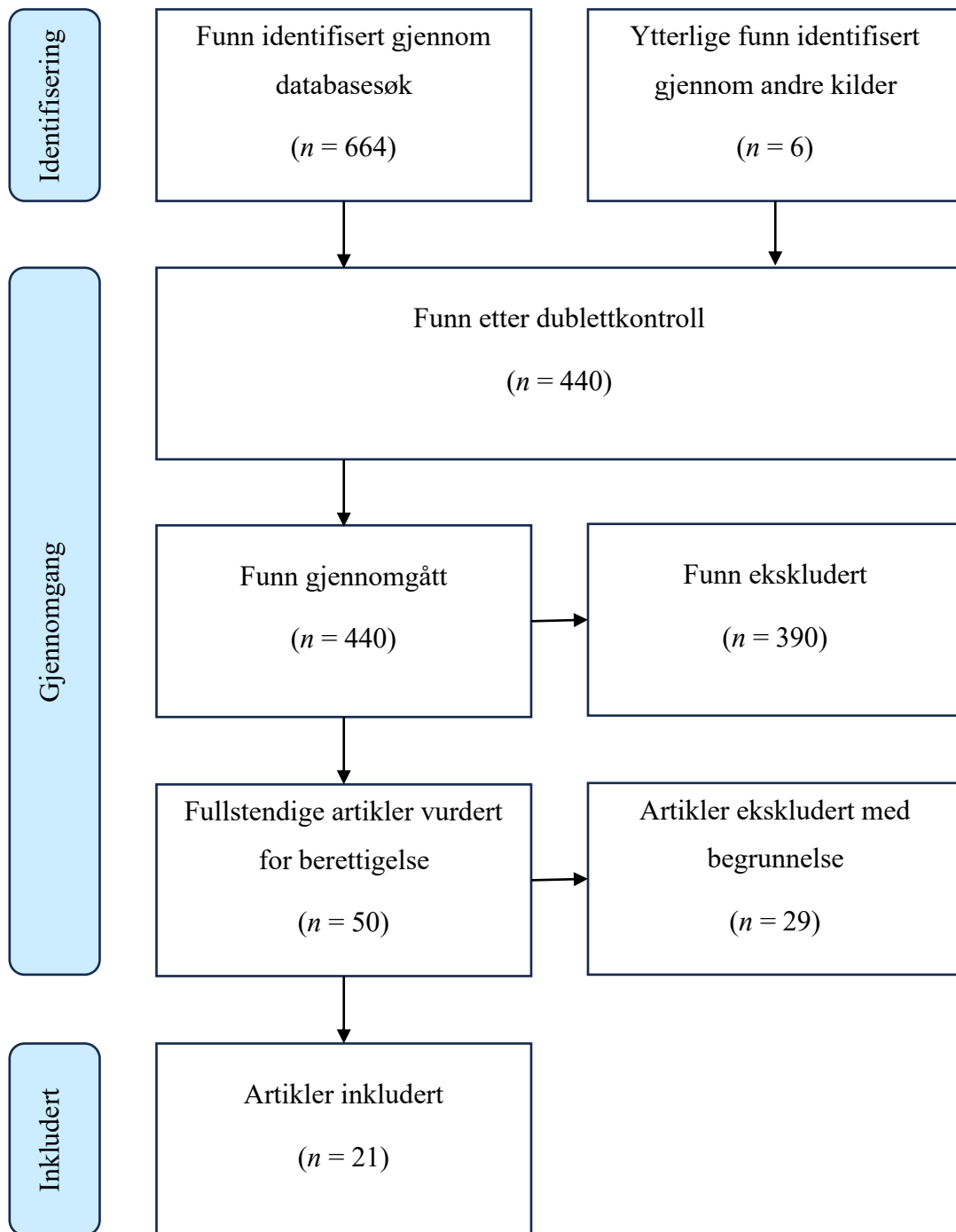
I alle fire databasene ble søket avgrenset til fagfellevurderte tidsskriftartikler, mens søkefeltet i ERIC, Academic Search Complete og Web of Science ble avgrenset til sammendrag og artikler publisert mellom år 2000 og 2023.

Utvalg

Etter det første søket i databasen og en grundig gjennomgang av funnene ble de første 664 artiklene importert til Zotero for dublettkontroll (se . Artiklene ble vurdert i flere trinn: først ut fra tittelen, deretter sammendraget, og videre fulltekst. Etter å ha anvendt inklusjons- og eksklusjonskriteriene, ble 21 artikler valgt for inkludering i studien. Disse artiklene stammer fra 10 ulike land fordelt over tre kontinenter, hvor Sverige er det mest representerte landet med 6 inkluderte studier.

I tillegg til artiklene identifisert gjennom det opprinnelige databasesøket, ble seks relevante studier avdekket gjennom referanser i andre artikler og annen relevant litteratur. Denne strategien utvidet søket og inkluderte kilder som ikke ble fanget opp i det første søket.

Tilleggsartiklene ble nøye gjennomgått og vurdert for inkludering basert på deres relevans og bidrag til studiens tema.

Figur 1. Inklusjons-/eksklusjonsprosessen (Moher et al., 2009).

Analyse og koding

I forbindelse med koding ble alle de 21 studiene gjennomgått med mål om å trekke ut faktorer som kunne bidra til et konstruktivt foreldresamarbeid. *Tematisk analyse* ble anvendt for å identifisere, analysere og tolke meningsmønstre, i tråd med Clarke og Braun sin modell for tematisk analyse fra 2006 (Braun & Clarke, 2006). Prosessen bestod av fem trinn:

I første trinn ble artiklene grundig gjennomlest for å sikre en dyp forståelse av dataene. Deretter ble innledende koder generert, og totalt 42 faktorer ble identifisert på tvers av studiene. Disse faktorene ble systematisk organisert i en tabell i Microsoft Word. I tredje trinn ble det søkt etter temaer på tvers av funnene. Hvert funn ble sortert etter frekvens, slik at funn som korresponderte med andre studier ble samlet i en tabell. I fjerde trinn ble temaene kontrollert mot de kodede funnene og de overordnede funnene. Deretter ble temaene definert og gitt navn i femte trinn. Funnene med høyest frekvens, det vil si faktorer for et konstruktivt foreldresamarbeid som ble beskrevet flest ganger på tvers av de 42 studiene, dannet grunnlaget for kategoriene: *Kommunikasjon, relasjonsbygging og profesjonell kompetanse*.

Kvalitetsvurdering

En vurdering av kvaliteten på de inkluderte studiene ble gjennomført ved hjelp av tre kvalitetsvurderingsverktøy (se Tabell 1-3). Hvert verktøy bestod av en liste med ti spørsmål, tilpasset de ulike metodene som ble brukt i studiene. Kvalitative studier og litteraturgjennomganger ble vurdert med «CASP Checklist» (Critical Appraisal Skills Programme, 2023), som har separate lister for kvalitative studier og litteraturgjennomganger. Kvantitative studier ble vurdert med Cathala og Moorleys (2018) kvalitetsvurderingsverktøy, som også består av ti spørsmål, tilpasset relevante aspekter ved kvantitative studier.

Kvalitetsvurderingen viste at flertallet av studiene, uavhengig av metode, var av høy kvalitet. De hadde tydelige formål, logiske studiedesign, godt beskrevne methodedeler, klare fremstillinger av funn og diskusjonskapitler som tydelig viste hvordan funnene ble tolket. Imidlertid ble det identifisert noen svakheter i flere av de kvalitative studiene, hovedsakelig knyttet til etiske vurderinger (spørsmål 6 og 7 i CASP-sjekklisten for kvalitative studier) og mangelfulle beskrivelser av analytiske fremgangsmåter. I den kvantitative gjennomgangen var det også noen studier som hadde lite informasjon i methodedelen og utilstrekkelige forklaringer knyttet til datainnsamling (spørsmål 4 og 5 i Cathala og Moorleys sjekkliste).

Tabell 1

Kvalitetsvurdering av kvalitative studier.

Studie	Kriterier										Antall «ja»	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
1	J	J	J	J	J	J	J	J	J	J	J	10
2	J	J	J	J	J	U	U	J	J	J	J	8
3	J	J	J	J	J	U	N	J	J	J	J	8
7	J	J	J	U	J	N	J	J	J	J	J	8
8	J	J	J	U	J	J	J	N	J	J	J	8
9	J	J	J	J	J	J	N	N	J	J	J	8
10	J	J	J	N	J	N	N	J	J	J	J	7
12	J	J	J	J	J	N	J	J	J	J	J	9
13	J	J	J	U	J	N	J	N	J	J	J	7
14	J	J	J	J	J	J	N	J	J	J	J	9
15	J	J	J	J	J	N	J	J	J	J	J	9
16	J	J	J	J	J	N	J	J	J	J	J	9
17	J	J	J	J	J	J	J	J	J	J	J	10
21	J	J	J	J	J	N	J	J	J	J	J	9

Notis. J = Ja, N = Nei, U = Usikkert. Kriterier (Critical Appraisal Skills Programme, 2023): 1.

Var det en klar uttalelse om forskningsmålene? ($n = 14$), 2. Er en kvalitativ metode hensiktsmessig? ($n = 14$), 3. Var forskningsdesignet egnet til å oppnå forskningsmålene? ($n = 14$), 4. Var rekrutteringsstrategien passende i forhold til forskningsmålene? ($n = 10$), 5. Ble dataene samlet inn på en måte som adresserte forskningsspørsmålet? ($n = 14$), 6. Er forholdet mellom forsker og deltakere tilstrekkelig vurdert? ($n = 5$), 7. Er etiske hensyn tatt i betraktning? ($n = 9$), 8. Var dataanalysen tilstrekkelig grundig? ($n = 11$), 9. Er det en klar fremstilling av funnene? ($n = 14$), 10. Er forskningen verdifull? ($n = 14$).

Tabell 2

Kvalitetsvurdering av kvantitative studier.

Studie	Kriterier										Antall «ja»
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
4	J	J	J	N	J	J	J	J	J	J	9
5	J	J	J	J	J	J	J	J	J	J	10
11	J	J	J	N	J	J	J	J	J	J	9
18	J	J	J	J	J	J	J	J	J	J	10
19	J	J	J	J	J	J	J	J	J	J	10
20	J	J	J	N	N	U	J	J	J	J	7

Notis. J = Ja, N = Nei, U = Usikkert. Kriterier (Cathala & Moorley, 2018): 1. Er valget av emne tydelig forklart? ($n = 6$), 2. Er det informasjon om eksisterende kunnskap om temaet? ($n = 6$), 3. Er dataanalysen tilstrekkelig forklart og passende? ($n = 6$), 4. Er det gitt tilstrekkelige detaljer om metoden for at studien kan gjentas? ($n = 3$), 5. Er datainnsamlingen tydelig forklart? ($n = 5$), 6. Er datainnsamlingen systematisk, objektiv, presis, repeterbar, gyldig og pålitelig? ($n = 5$), 7. Er det gitt informasjon om utvalgsstørrelse? ($n = 6$), 8. Er resultatene klart presentert? ($n = 6$), 9. Er dataanalysen uten feil? ($n = 6$), 10. Viser diskusjonen hvordan forfatterne tolket resultatene sine og hvordan de bidrar til ny kunnskap på området? ($n = 6$).

Tabell 3

Kvalitetsvurdering av litteraturgjennomganger.

Studie	Kriterier										Antall «ja»
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
6	J	U	U	U	J	J	J	J	J	J	7

Notis. J = Ja, N = Nei, U = Usikkert. Kriterier: (Critical Appraisal Skills Programme, 2023): 1. Adresserte gjennomgangen et tydelig fokusert spørsmål? ($n = 1$), 2. Søkte forfatterne etter riktig type artikler? ($n = 0$), 3. Tror du at alle viktige, relevante studier ble inkludert? ($n = 0$), 4. Gjorde forfatterne av gjennomgangen nok for å vurdere kvaliteten på de inkluderte studiene? ($n = 0$), 5. Hvis resultatene av gjennomgangen er kombinert, var det rimelig å gjøre det? ($n = 1$), 6. Hva er de samlede resultatene av gjennomgangen? ($n = 1$), 7. Hvor presise er resultatene? ($n = 1$), 8. Kan resultatene anvendes på den lokale befolkningen? ($n = 1$), 9. Ble alle viktige utfall vurdert? ($n = 1$), 10. Er fordelene verdt skadevirkningene og kostnadene? ($n = 1$).

Funn

Oversikt over inkludert forskning

De inkluderte artiklene benyttet ulike metodiske tilnærminger for å undersøke faktorene som kan bidra til et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen, med variasjoner i både datainnsamlings- og analysemetoder. Flere land er representert, hvor flertallet av dataene på tvers av studiene ble samlet inn i europeiske land. De fleste studiene ble utført av forskere fra vestlige land, med Sverige som den mest fremtredende nasjonen. De inkluderte studiene er presentert i Tabell 4 nedenfor.

Tabell 4

Oversikt over inkluderte studier

#	Forfatter(e)	Land	Tittel	År	Formål	Metode	Utvalg
1	Eva Yi Hung Lau & Mei Lee Ng	Kina	<i>Are they ready for home-school partnership? Perspectives of kindergarten principals, teachers and parents.</i>	2019	Studien brukte intervjuer med tre interessentgrupper i barnehagen, nemlig styrere, pedagoger og foreldre, for å utforske deres perspektiver på, og praksis for, hjem-barnehage-samarbeid i tidlig barndomsutdanning.	Kvalitativ	Seks barnehagestyrere, ni barnehagelærere og 12 foreldre
2	Cindy Kennedy Reedy & Wendy Hobbins McGrath	USA	<i>Can you hear me now? Staff-parent communication in child care centres.</i>	2010	Artikkelen undersøker voksnes kommunikasjon i barnehager gjennom data samlet inn via en mixed-method studie, som inkluderer barnehagestyreres perspektiver på foreldresamarbeid og deres faktiske praksis, samt en ett år lang etnografisk studie av forholdet mellom mødre og ansatte i en etnisk og økonomisk mangfoldig barnehage.	To studier: Reedy (2007) – mixed-method, kvalitativ og kvantitativ. McGrath (2003) - Kvalitativ	To studier: Reedy (2007) – 11 barnehagestyrere (intervju) + 103 barnehagestyrere (spørreundersøkelse) McGrath (2003) – Observasjoner (ett år)
3	Feiyan Chen & Joseph Agbenyega	Kina	<i>Chinese parents' perspectives on home-kindergarten partnership: A narrative research.</i>	2012	Formålet med studien var å undersøke kinesiske foreldres syn på hjem-barnehage-samarbeid. Mer spesifikt var det å utforske foreldrenes oppfatninger av deres roller i et slikt samarbeid—deres forventninger, engasjement og kommunikasjon.	Kvalitativ	Seks foreldre

#	Forfatter(e)	Land	Tittel	År	Formål	Metode	Utvalg
4	Valerie Sollars	Malta	<i>Defining quality in early childhood education: parents' perspectives.</i>	2020	Denne artikkelen presenterer synspunktene til maltesiske foreldre som ble invitert til å dele sine perspektiver på kvalitet i tjenester «early childhood», lokalt omtalt som "childcare" for barn under tre år og "kindergarten" for barn mellom tre og fem år.	Kvantitativ	1975 foreldre
5	Michal Perlman & Brooke A. Fletcher	Canada	<i>Hellos and How Are Yous: Predictors and Correlates of Communication Between Staff and Families During Morning Drop-Off in Child Care Centers.</i>	2012	Studien forsøker å fylle gapet i forskningen på tidlig barndom ved å undersøke samarbeid mellom ansatte og foreldre i 101 avdelinger med førskolebarn fra 64 barnehager i Toronto, Canada.	Kvalitativ	Observasjon av over 1000 interaksjoner
6	Herman T. Knopf & Kevin J. Swick	USA	<i>How Parents Feel About Their Child's Teacher/School: Implications for Early Childhood Professionals.</i>	2007	Å beskrive hvilken effekt foreldres oppfatninger av deres forhold til lærere har på foreldreinvolvering.	Litteraturgjennomgang	Tidligere forskning
7	Janne Solberg	Norge	<i>Hverdagsmøtene mellom foreldre og ansatte i barnehagen –</i>	2019	Undersøke samspillet mellom foreldre og ansatte i bringe- og hentesituasjoner. Bidra med mer kunnskap om de daglige utvekslingene, samt diskutere hvorfor det ikke er så mye dialog med foreldrene som en kanskje skulle forvente ut fra rammeplanen.	Kvalitativ	Observasjoner (10 dager)

#	Forfatter(e)	Land	Tittel	År	Formål	Metode	Utvalg
			<i>nok voksenrammer?</i>				
8	Tuula Vuorinen	Sverige	<i>'It's in my interest to collaborate...' – parents' views of the process of interacting and building relationships with preschool practitioners in Sweden.</i>	2021	Å utforske foreldres perspektiver på, og erfaringer med, samarbeid mellom hjem og barnehage i en svensk kontekst.	Kvalitativ	10 parents with one or more children attending preschool.
9	Sigal Oppenheim-Shachar & Iris Berent	Israel	<i>Kindergarten teachers and 'sharing dialogue' with parents: The importance of practice in the process of building trust in the training process.</i>	2023	Å utforske faktorer som påvirker forholdet mellom foreldre og lærere fra perspektivet til lærerstudenter, som var pålagt å kommunisere med foreldre for å hjelpe barn med utfordringer knyttet til sosiale ferdigheter.	Kvalitativ	Four trainee kindergarten teachers, three kindergarten teacher trainers, and three parents.
10	Johanna Einarsdóttir & Arna H. Jónsdóttir	Island	<i>Parent-preschool partnership many levels of power.</i>	2019	Å undersøke hvordan foreldre ved fem islandske barnehager tillegger mening til samarbeidet mellom barnehager og familier.	Kvalitativ	26 foreldre + intervjuer med 2 barnehagestyrere, 1 assisterende styrer og 2 barnehagelærere.

#	Forfatter(e)	Land	Tittel	År	Formål	Metode	Utvalg
11	Theresia G. Hummel, Franziska Cohen & Yvonne Anders	Tyskland	<i>Parents' Trust in Their Child's Preschool: Associations with Child and Family Characteristics and Aspects of Parent-Preschool Communication.</i>	2023	Studien undersøker hvordan barnets og familiens kjennetegn, samt aspekter ved kommunikasjonen mellom foreldre og barnehage, påvirker foreldrenes tillit.	Kvantitativ	735 families at 169 preschools.
12	May Britt Drugli & Anne Mari Undheim	Norge	<i>Partnership between Parents and Caregivers of Young Children in Full-time Daycare.</i>	2012	Studien undersøkte perspektivene til foreldre og omsorgspersoner angående deres samarbeid når små barn er i barnehage.	Kvalitativ	41 foreldre + 35
13	Tina Yngvesson & Susanne Garvis	Sverige	<i>Preschool and home partnerships in Sweden, what do the children say?</i>	2021	Studien utforsker de tre primære perspektivene som er sammenvevd i barnehage-hjem-samarbeidet (barn, forelder, lærer), og bruke denne utforskningen for bedre å forstå hva foreldreinvolvering i barnehagen betyr for barnet.	Kvalitativ	Tre barn, tre foreldre og tre barnehageansatte.
14	Anette Sandberg & Tuula Vuorinen	Sverige	<i>Preschool-home cooperation in change.</i>	2008	Studien fremhever barnehagelæreres og foreldres syn på både etablerte og fremtidige former for samarbeid mellom barnehagen og hjemmet.	Kvalitativ	The participants in this study consist of 26 female preschool teachers and 32 parents from the

#	Forfatter(e)	Land	Tittel	År	Formål	Metode	Utvalg
							middle part of Sweden.
15	Tuula Vuorinen, Anette Sandberg, Sonja Sheridan & Pia Williams	Sverige	<i>Preschool teachers' views on competence in the context of home and preschool collaboration.</i>	2014	Artikkelen analyserer og diskuterer barnehagelæreres syn på kompetanse innen sitt yrke i konteksten av samarbeid mellom hjem og barnehage.	Kvalitativ	30 female preschool teachers.
16	Tuula Vuorinen	Sverige	<i>Remote parenting': parents' perspectives on, and experiences of, home and preschool collaboration.</i>	2018	Artikkelen utforsker foreldres perspektiver på og erfaringer med samarbeid mellom hjem og barnehage.	Kvalitativ	10 parents with one or several children attending preschool.
17	Kristin Danielsen Wolf	Norge	<i>Samarbeid i barnehagen – «Like barn leker best»?</i>	2019	Tema for artikkelen er foreldres oppfatninger av et godt samarbeid og deres opplevelser av samarbeidet med barnehagepersonalet.	Kvalitativ	Tjuetre foreldre fra ni barnehager.
18	Ivana Visković & Adrijana Višnjić Jevtić	Kroatia	<i>Teachers' Opinions on the Possibilities of Collaboration with Parents.</i>	2016	Artikkelen undersøker lærernes meninger om eksisterende former for samarbeid, foreldrenes rolle i utformingen av læreplanen og muligheter for utvikling av partnerskap, samt lærernes selvutvikling av deres personlige kompetanser for å utforme, oppmuntre, realisere og utvikle partnerskap med foreldrene til barna de underviser.	Kvantitativ	78 teachers

#	Forfatter(e)	Land	Tittel	År	Formål	Metode	Utvalg
19	Theresia Gabriele Hummel, Franziska Cohen & Yvonne Anders	Tyskland	<i>The role of partnership practices in strengthening parental trust.</i>	2023	Denne utforskende studien undersøkte typen og intensiteten av partnerskapsaktiviteter som foreldrene ble invitert til, og deres bidrag til foreldrenes tillit, samt barnehage- og lærerkarakteristikker som forutså disse aktivitetene.	Kvantitativ	A total of 891 teachers and 728 families from 162 German preschools participated in the study.
20	Ivana Mavračić Miković & Daria Tot	Kroatia	<i>The Role of Professional Knowledge and Skills of Preschool Teachers in Building and Developing Partnerships with Parents.</i>	2020	Studien undersøker foreldres og barnehagelæreres oppfatninger og holdninger til deres gjensidige samarbeid og partnerskap.	Kvantitativ	203 parents and preschool teachers working in kindergartens.
21	Maria Hedlin	Sverige	<i>'They only see their own child': an interview study of preschool teachers' perceptions about parents.</i>	2019	Studien undersøker hvordan barnehagelærere ser på sitt samarbeid med hjemmet.	Kvalitativ	30 qualified preschool teachers working in Swedish preschools.

Koding

Fra de 21 inkluderte artiklene ble det totalt identifisert 42 faktorer som kan bidra til et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen. Ni av artiklene presenterte to eller flere funn. Alle funnene er plassert innenfor én eller flere av følgende tre tidligere nevnte kategorier: *kommunikasjon, relasjonsbygging og profesjonell kompetanse*.

I kategorien *kommunikasjon* kunne flest funn bli plassert. Noen studier (Perlman & Fletcher, 2012; Hedlin, 2019) nevner kommunikasjon som en nøkkelfaktor uten ytterligere utdypning, mens andre studier presiserer at kommunikasjonen bør være rask og grundig (Sollars, 2020), preget av enkle hilsener (Reedy & McGrath, 2010), åpenhet (Vuorinen, 2021) eller relevant informasjon fra barnehage til foreldre (Einarsdottir & Jonsdottir, 2019). I kategorien *relasjonsbygging* er det også noen funn som ikke utdypes utover at relasjonen mellom ansatte i barnehagen og foreldre er viktig for å oppnå et godt samarbeid. Andre funn utdyper dette ved å fremheve tillit (Reedy & McGrath, 2010) eller anerkjennelse (Sollars, 2020) som viktige faktorer. Når det gjelder *profesjonell kompetanse*, viser flere funn fra ulike studier at det dreier seg om kompetanse på ulike områder som fagperson, blant annet når det gjelder kunnskap om foreldresamarbeid (Hummel et al., 2023b), om kommunikasjonsferdigheter (Vuorinen et al., 2014) eller om mangfold i foreldregrupper (Wolf, 2019). Funnene er syntetisert og fremstilt i Tabell 5 nedenfor.

Tabell 5

Syntetisering av funn

Tema	Hovedfunn	Studie
Kommunikasjon (24)	Daglige, korte hilsener som 'hei' og 'ha en fin dag' er nøkkelen til å opprettholde tillit mellom foreldre og barnehagen. Dette åpner for samtaler om barnas aktiviteter og utfordringer.	(Reedy & McGrath, 2010)
	Barnehagestyrere mener at åpen kommunikasjon, fokus på familier, og foreldreinvolvering er avgjørende.	(Reedy & McGrath, 2010)
	Planlegging er viktig for kommunikasjonen mellom foreldre og barnehagelærere. For å styrke samarbeidet bør miljøet rundt barnet støtte en avslappet kommunikasjonsstil.	(Reedy & McGrath, 2010)
	Barnehagelærere må ha ferdigheter både innen kommunikasjon og barns utvikling.	(Reedy & McGrath, 2010)
	Barnehager bør erkjenne at foreldre foretrekker å snakke med barnehagelærere på slutten av dagen, og at mange barnehagelærere mener det er viktig å ta opp problemer umiddelbart, ikke vente til foreldresamtalen.	(Reedy & McGrath, 2010)
	Barnehagestyrere ser kommunikasjon med familier som en modell med tre hovedkomponenter: (1) kontinuerlig prosess, (2) åpen, toveis kommunikasjon, og (3) støtte til foreldre gjennom utdanning.	(Reedy & McGrath, 2010)

Tema	Hovedfunn	Studie
	Samarbeid hjem-barnehage krever relevante aktiviteter, klare roller, og god kommunikasjon for å engasjere familiene.	(Feiyan Chen & Agbenyega, 2012)
	Foreldre setter pris på rask og grundig kommunikasjon fra personalet.	(Sollars, 2020)
	Foreldre ønsker direkte deltakelse og informasjon om barnas atferd, progresjon, utvikling og aktiviteter.	(Sollars, 2020)
	I barnehager der en større andel foresatte ble hilset på ved navn, hadde tendens til å ha noe bedre kvalitet.	(Perlman & Fletcher, 2012)
	Den viktigste indikatoren på kvaliteten på barnets opplevelse i barnehagen er hvordan personalet kommuniserer med foreldrene.	(Perlman & Fletcher, 2012)
	Oppretthold regelmessig kommunikasjon med foreldre ved å bruke ulike metoder.	(Knopf & Swick, 2007)
	Del barnas små prestasjoner og meningsfulle opplevelser med foreldrene.	(Knopf & Swick, 2007)
	Forstå hver forelders unike behov og informer dem om hvordan du imøtekommer disse behovene.	(Knopf & Swick, 2007)
	Lytt til foreldrenes bekymringer og responder på dem.	(Knopf & Swick, 2007)
	Vis tydelig at du verdsetter foreldrene som sitt barns første og viktigste lærer.	(Knopf & Swick, 2007)

Tema	Hovedfunn	Studie
	Foreldre ønsker informasjon om barnas daglige aktiviteter og tilpasning av rutiner til individuelle behov.	(Vuorinen, 2021)
	Transparens hjelper foreldre med å forstå både barnehagens aktiviteter og tankene bak dem.	(Vuorinen, 2021)
	Foreldre verdsetter uformell, muntlig kontakt med barnehagepersonalet for å diskutere barnets utvikling.	(Einarsdottir & Jonsdottir, 2019)
	Foreldre ønsker informasjon om barnas aktiviteter, via bilder eller nettsiden, for å snakke med barna om hverdagen.	(Einarsdottir & Jonsdottir, 2019)
	For å bygge tillit er både foreldrenes opplevde kvalitet og barnehageansattes kommunikasjon viktige. Daglig deling av relevant informasjon, innsikt i barnas hverdag ved levering, og en vennlig atmosfære gir foreldrene trygghet om barnets omsorg.	(Hummel et al., 2023a)
	Høy kvalitet i kommunikasjon øker tillit hos foreldre. Å hilse på foreldrene er et viktig for å bygge tillit.	(Hummel et al., 2023a)
	Barnehagelærere vektlegger kompetanse i barns læring og evnen til å tolke innholdet i rammeplanen. Foreldre søker derimot sosiale og kommunikative ferdigheter, og erfaring, fremfor formell kompetanse.	(Vuorinen et al., 2014)

Tema	Hovedfunn	Studie
	Barnehagelærerne fremmer samarbeid og unngår konflikter gjennom god kommunikasjon med foreldrene.	(Hedlin, 2019)
Relasjonsbygging (13)	Daglige, korte hilsener som 'hei' og 'ha en fin dag' er nøkkelen til å opprettholde tillit mellom foreldre og barnehagen. Dette åpner for samtaler om barnas aktiviteter og utfordringer.	(Reedy & McGrath, 2010)
	Barnehagestyrere mener at åpen kommunikasjon, fokus på familier, og foreldreinvolvering er avgjørende.	(Reedy & McGrath, 2010)
	Tilstedeværelsen og støtten fra styreren og de andre ansatte ble verdsatt av foreldrene.	(Sollars, 2020)
	Barnehageansatte må aktivt søke meningsfulle relasjoner med alle familiene på avdelingen.	(Knopf & Swick, 2007)
	Lytt til foreldrenes bekymringer og responder på dem.	(Knopf & Swick, 2007)
	Foreldre ønsker autentiske relasjoner med barnehageansatte, og et stabilt team på samme avdeling letter denne prosessen.	(Vuorinen, 2021)
	Foreldre var fornøyde med leveringstidspunktet hvis omsorgspersonen handlet proaktivt overfor barnet.	(Drugli & Undheim, 2012)

Tema	Hovedfunn	Studie
	Relasjoner og kontekst er avgjørende for å håndtere uoverensstemmelser i tolkningen av retningslinjer og styringsdokumenter.	(Yngvesson & Garvis, 2021)
	Svenske barnehagelærere legger spesiell vekt på evnen til å vinne foreldrenes tillit, og denne evnen er knyttet til personlige egenskaper og erfaring.	(Vuorinen et al., 2014)
	Foreldre søker kontinuitet i langvarige og dype relasjoner med barnehageansatte.	(Vuorinen, 2018)
	Å bli sett og imøtekommet er en forutsetning for et godt samarbeid.	(Wolf, 2019)
	Personalets oppmerksomhet overfor foreldrenes ulikheter og behov skaper grunnlag for foreldrenes samarbeid.	(Wolf, 2019)
	Strategier for å styrke foreldrekontakt inkluderer å unngå negativt fokus, ta hensyn til foreldrenes svakheter, og nedtone feilgrep.	(Hedlin, 2019)
Profesjonell kompetanse (13)	Barnehagelærere trenger opplæring for å styrke samarbeidet med foreldre med ulik bakgrunn og øke deltakelsen i samarbeidet med hjemmet.	(Lau & Ng, 2019)
	Barnehagelærere må ha ferdigheter både innen kommunikasjon og barns utvikling.	(Reedy & McGrath, 2010)
	Forstå hver forelders unike behov og informer dem om hvordan du imøtekommer disse behovene.	(Knopf & Swick, 2007)

Tema	Hovedfunn	Studie
	Det daglige foreldresamarbeidet synes å være mer dempet enn rammeplanens krav om «god dialog».	(Solberg, 2019)
	Mange barnehagelærere og praksisstudenter begrenser kommunikasjonen med foreldre for å unngå konflikter, mens erfarne barnehagelærere med foreldrenes respekt er mer åpne.	(Oppenheim-Shachar & Berent, 2021)
	Studien konkluderer med at barnehagelærere bør tilby varierte samarbeidsformer, da ulike tilnærminger appellerer til forskjellige foreldre.	(Sandberg & Vuorinen, 2008)
	Barnehagelærere vektlegger kompetanse i barns læring og evnen til å tolke innholdet i rammeplanen. Foreldre søker derimot sosiale og kommunikative ferdigheter, og erfaring, fremfor formell kompetanse.	(Vuorinen et al., 2014)
	Svenske barnehagelærere legger spesiell vekt på evnen til å vinne foreldrenes tillit, og denne evnen er knyttet til personlige egenskaper og erfaring.	(Vuorinen et al., 2014)
	Foreldrene er enige om viktigheten av et godt samarbeid med barnehagen, uavhengig av bakgrunn, og legger særlig vekt på personalets kompetanse og profesjonalitet.	(Wolf, 2019)
	Personalets oppmerksomhet overfor foreldrenes ulikheter og behov skaper grunnlag for foreldrenes samarbeid.	(Wolf, 2019)

Tema	Hovedfunn	Studie
	Ved å styrke barnehagelærernes kompetanse kan foreldreinvolvering og samarbeid med utdanningsinstitusjoner bedre styres mot et partnerskap for barnas beste.	(Viskovic & Jevtic, 2017)
	Egenskaper som etnisk sammensetning og faglig kompetanse påvirker foreldresamarbeidet. Opplæring bør fokusere på dette for å øke tilliten fra foreldre.	(Hummel et al., 2023a)
	Barnehagelærere trenger faglig kunnskap og ferdigheter for å skape effektive partnerskap med foreldre og fokusere på barnas trivsel.	(Mikovic & Tot, 2020)

Diskusjon

Nøkkelfaktor 1 – Kommunikasjon

24 av de 42 identifiserte faktorene i denne studien omhandler kommunikasjon.

Kommunikasjon fremstår dermed som den mest betydningsfulle forutsetningen for å oppnå konstruktive foreldresamarbeid i barnehagen.

Funnene i studien understreker betydningen av kommunikasjon for å oppnå et konstruktivt foreldresamarbeid i barnehagen, med særlig vekt på den uformelle kommunikasjon som foregår i hverdagen. Reedy og McGrath (2010) viser at korte, daglige interaksjoner, som enkle hilsener under levering og henting, er viktige for å opprettholde tillit mellom foreldre og barnehagepersonalet. Denne type kommunikasjon legger grunnlaget for videre samtaler om barnas aktiviteter og spesifikke utfordringer, både i planlagte foreldresamtaler og uformelle diskusjoner. Et annet funn i forskningen til Einarsdóttir og Jónsdóttir (2019) viser at foreldre i deres fokusgrupper verdsatte den uformelle, muntlige kommunikasjonen med barnehagepersonalet for å adressere bekymringer knyttet til sitt barns adferd og utvikling. Ytterligere funn støtter dette ved å påpeke at daglig deling av aktuell, individuell informasjon fremmer gjennomsiktighet og tillit mellom foreldre og barnehage (Hummel et al. 2023). Disse funnene er i tråd med konklusjonene fra en rapport ved SIFO, som også identifiserer kommunikasjon som en avgjørende faktor for foreldrenes opplevelse av innflytelse i barnehagen (Bjørngaard, 1995, s. 139-140). Rapporten understreker at uformell kommunikasjon spiller en kritisk rolle i relasjonen mellom foreldre og barnehagepersonalet. Oppfatningen underbygges ytterligere av Wallumrød (2020), som fremhever betydningen av daglige, uformelle interaksjoner for å etablere et solid grunnlag for et konstruktivt samarbeid (s. 126).

Samlet sett viser både studiens funn og støttende litteratur at uformell kommunikasjon, med fokus på den uformelle formen, er nødvendig for å bygge gode relasjoner mellom hjem og barnehage. Uformell kommunikasjon legger ikke bare grunnlaget for senere samtaler om barnets trivsel og utvikling, men bidrar også til å skape og opprettholde tillit.

Nøkkelfaktor 2 – Relasjonsbygging

Studien viser tydelig at etableringen av gode relasjoner mellom foreldre og barnehageansatte har stor betydning for et konstruktivt samarbeid. Vuorinen (2018) fant i sine intervjuer med foreldre at de søker kontinuitet i langvarige og dype relasjoner med barnehageansatte. I en annen studie ble det også gjennomført intervjuer av en gruppe foreldre, som viste at det å bli

sett og imøtekommet ser ut til å være en forutsetning for et positivt samarbeid Wolf (2019). Samme studie fant også at personalets oppmerksomhet overfor foreldrenes ulikheter og behov kan skape grunnlag for foreldrenes samarbeid med barnehagen (Wolf, 2019).

Også disse funnene blir støttet av det tidligere nevnte forskningsprosjektet til Bjørngaard (1995), som fremhever betydningen av at foreldrene føler seg i stand til å påvirke barnehagehverdagen. Her konkluderes det med at for å oppnå dette, må det etableres en relasjon preget av gjensidig forståelse, som gir foreldrene trygghet til å uttrykke seg også når de ikke er helt fornøyde (s. 136). I den forbindelse skal man være klar over at kommunikasjonen med foreldrene kan utvikle seg over tid, og at gjennom bedre kjennskap til hverandre og oppbygging av gjensidig tillit kan kommunikasjonen utvikles (L. Melvold & Stubsjøen, 2020, s. 165).

Viktigheten av å etablere gode relasjoner mellom barnehageansatte og foreldre støttes av Thoresen (2017), som påpeker at samarbeid er et «relasjonelt anliggende» (Thoresen, 2017, s. 85). Hun bruker et eksempel om at når barn begynner i barnehagen for første gang, trer de inn i en helt ny virkelighet. De må forholde seg til nye mennesker, nye omgivelser og endrede rutiner. De blir utsatt for mange inntrykk og stimuli, og står overfor utfordringer som er helt annerledes enn det de har opplevd tidligere. Vanligvis er barna såpass små at de ikke har utviklet et fullstendig språk, noe som ytterligere kompliserer deres opplevelser, da de ikke kan uttrykke verbalt det de erfarer. Thoresen presiserer derfor at relasjonstenkning spiller en sentral rolle i ivaretagelsen av barnets trivsel og utvikling i barnehagen. Hun konkluderer med at kommunikasjonen og samarbeidet mellom barnehagen og hjemmet bør bygge på målet om å etablere gode relasjoner og trygghet, med intensjonen om å vise at begge parter er «sammen om å ville barnets beste» (Thoresen, 2017, s. 59).

Funn i studien, støttet av relevant litteratur, viser at etablering av gode relasjoner mellom foreldre og barnehageansatte er nødvendig for å oppnå konstruktive samarbeid.

Nøkkelfaktor 3 – Profesjonell kompetanse

Flere funn studien fremhever betydningen av barnehageansattes kompetanse for å etablere gode samarbeidsrelasjoner med foreldre. Lau og Ng (2019) avdekket gjennom intervjuer med barnehageansatte og foreldre at det er behov for opplæring av barnehagelærere i å styrke foreldresamarbeidet, og spesielt med foreldre fra forskjellige bakgrunner (Lau & Ng, 2019). Behovet for kompetanse og opplæring i foreldresamarbeid støttes av en ekspertgruppe som ble nedsatt den 17. januar 2023, med mål om å undersøke betydningen av barnehager, SFO og

skoler for sosial utjevning og mobilitet. Ekspertgruppen påpekte utfordringer i foreldresamarbeidet og etterlyste ytterligere kunnskap om hvordan dette samarbeidet kan forbedres (Kunnskapsdepartementet, 2024, s. 101). Videre understreket ekspertgruppen i sine anbefalinger at foreldresamarbeid, sammen med andre faktorer, har avgjørende betydning for kvaliteten i barnehagene og for å støtte barnas psykiske helse og senere fungering i skolen (Kunnskapsdepartementet, 2024, s. 134-135). I denne sammenhengen gir funn fra forskningen til Mikovic og Tot (2020), innsikt i hvordan både foreldre og barnehagelærere oppfatter sitt samarbeid. Deres studie viser betydningen av barnehagelærernes faglige innsikt og ferdigheter, og belyser viktigheten av at relasjonen mellom foreldre og barnehagelærere fokuserer på barnas trivsel (Mikovic & Tot, 2020).

Både eksempler fra studiens funn samt ekspertgruppens anbefalinger indikerer at det er behov for å styrke kompetansen blant barnehageansatte når det gjelder foreldresamarbeid.

Begrensninger

I dette forskningsprosjektet har jeg tatt utgangspunkt i foreldresamarbeid i barnehagen, uten spesifikke tilnærminger. Å ekskludere ulike former for foreldresamarbeid fra studien kan potensielt føre til at relevante nøkkelfaktorer eller suksesskriterier i vellykkede foreldresamarbeid i barnehagen går tapt. Selv om noen samarbeidsrelasjoner har spesifikke temaer eller utgangspunkter som går utover det generelle, kan de likevel ha stor overføringsverdi til generelle tilfeller. Å for eksempel utelukke samarbeid knyttet til tilvenning i barnehagen vil redusere muligheten til å oppdage verdifulle faktorer, da mye av grunnlaget for blant annet relasjonsbygging legges i denne første perioden. Videre er det sannsynlig at det finnes relevant og interessant forskning før år 2000 som ikke er blitt inkludert i denne studien.

Det kan i tillegg virke uvanlig å ekskludere barnehager med ulike profiler som Reggio Emilia- og Montessoribarnehager, samtidig som barnehager fra andre land og kontinenter inkluderes. Denne tilnærmingen ble likevel valgt med tanke på å utvide vår norske eller skandinaviske forståelse av foreldresamarbeid. Det er likevel viktig å erkjenne at det kan være begrensninger knyttet til å overføre erfaringer fra ulike land og kulturer til den norske og skandinaviske barnehagemodellen. Begrepene *barnehage*, *kindergarten*, *child care centres*, *day care* og *pre-school*, som alle er nevnt i de inkluderte studiene, kan medføre ulikheter i praksis som ikke alltid kan overføres ukritisk til den norske og skandinaviske barnehagemodellen.

Konklusjon og implikasjon for praksis

Studien presenterer tre sentrale kategorier som nøkkelfaktorer for å fremme et konstruktivt foreldresamarbeid: *kommunikasjon, relasjonsbygging og profesjonell kompetanse*. Disse nøkkelfaktorene bør imidlertid ikke ses som isolerte faktorer for å oppnå konstruktive foreldresamarbeid i barnehagen, men heller som faktorer som overlapper og gjensidig påvirker hverandre. Funnene som utgjør disse tre kategoriene, blir betydelig mer innsiktsfulle når de ses i lys Honneths teori om anerkjennelse. Det teoretiske rammeverket utdypes i studiens separate innledningsdel.

Funnene i studien er samlet fra forskning i flere land. Egen oppfatning er at dette er en styrke, fordi det gir en bredere forståelse av hvordan foreldresamarbeid praktiseres i ulike nasjonale og kulturelle kontekster. En betydelig del av de inkluderte artiklene stammer fra Sverige, noe som gir en nyttig sammenligning med den norske konteksten. I Sverige, som i Norge, vektlegges et nært og tillitsfullt samarbeid mellom barnehagen og hjemmet som grunnleggende for barns trivsel og utvikling (Skolverket, 2019). *Barnets beste* er et universelt prinsipp nedfelt i FNs barnekonvensjon, og å undersøke dette fra ulike ståsteder gir innsikt i hvordan prinsippet tolkes og anvendes på global skala. Samtidig er det viktig å være bevisst på at tolkningen og etterlevelsen av barnekonvensjonens artikkel 3 kan variere betydelig mellom land. Det finnes mange komplekse faktorer som kan påvirke hvordan samarbeidet mellom foreldre og barnehage organiseres og oppleves. Denne variasjonen åpner opp for interessante muligheter til å utforske hvordan universelle prinsipper som *barnets beste* kan få forskjellige uttrykk i ulike kulturelle kontekster.

Litteraturliste

Barnehageloven. (2006). *Lov om barnehager*. (LOV-2005-06-17-64). Lovdata

<https://lovdata.no/lov/2005-06-17-64>

Barnekonvensjonen. (1989). *Konvensjon om barnets rettigheter* (20-11-1989).

Lovdata. [https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-](https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8)

[30/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8](https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-05-21-30/KAPITTEL_8#KAPITTEL_8)

Bjørngaard, J. H. (1995). *Foreldre og barnehage—Likeverdige samarbeidspartnere?* (10).

Statens Institutt for forbrukerforskning.

Beall, J. (2021, 8. desember). *List of Potential Predatory Journals and Publishers*.

<https://bealllist.net/>

Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>

- Critical Appraisal Skills Programme. (2018). *CASP - Critical Appraisal Skills Programme*.
<https://casp-uk.net/casp-tools-checklists/>
- Cathala, X., & Moorley, C. (2018). How to appraise quantitative research. *Evidence-Based Nursing*, 21(4), 99–101. <https://doi.org/10.1136/eb-2018-102996>
- * Drugli, M. B., & Undheim, A. M. (2012). Partnership between Parents and Caregivers of Young Children in Full-time Daycare. *Child Care in Practice*, 18(1), 51–65.
<https://doi.org/10.1080/13575279.2011.621887>
- * Einarsdottir, J., & Jonsdottir, A. H. (2019). Parent-preschool partnership: Many levels of power. *Early Years*, 39(2), 175–189. <https://doi.org/10.1080/09575146.2017.1358700>
- * Feiyan Chen, & Agbenyega, J. (2012). Chinese parents' perspectives on home-kindergarten partnership: A narrative research. *Australasian Journal of Early Childhood*, 37(2), 95–105. <https://doi.org/10.1177/183693911203700213>
- Hansen, L. C., & Melvold, L. (2020). Samarbeidsrelasjoner—Personlige og profesjonelle vågestykker. I *Samarbeid til barnets beste—Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 31–44). Kommuneforlaget.
- * Hedlin, M. (2019). «They only see their own child»: An interview study of preschool teachers' perceptions about parents. *Early Child Development and Care*, 189(11), 1776–1785. <https://doi.org/10.1080/03004430.2017.1412955>
- * Hummel, T. G., Cohen, F., & Anders, Y. (2023a). Parents' Trust in Their Child's Preschool: Associations with Child and Family Characteristics and Aspects of Parent-Preschool Communication. *Early Education and Development*.
<https://doi.org/10.1080/10409289.2022.2101344>
- * Hummel, T. G., Cohen, F., & Anders, Y. (2023b). The role of partnership practices in strengthening parental trust. *Early Child Development and Care*.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2022.2093868>
- Jesson, J. K., Matheson, L., & Lacey, F. M. (2012). *Doing your literature review: Traditional and systematic techniques*. Sage.
- * Knopf, H., & Swick, K. (2007). How Parents Feel About Their Child's Teacher/School: Implications for Early Childhood Professionals. *Early Childhood Education Journal*, 34(4), 291–296. <https://doi.org/10.1007/s10643-006-0119-6>
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*.
 Udir. <https://www.udir.no/contentassets/7c4387bb50314f33b828789ed767329e/rammeplan-for-barnehagen—bokmal-pdf.pdf>

Kunnskapsdepartementet. (2024). *Et jevnere utdanningsløp*. Udir.

<https://www.regjeringen.no/contentassets/52d541c8fff94f3b84740a0e260c4597/no/pdf/s/et-jevnere-utdanningslop.pdf>

- * Lau, E. Y. H., & Ng, M. L. (2019). Are they ready for home-school partnership? Perspectives of kindergarten principals, teachers and parents. *Children and Youth Services Review*, 99, 10–17. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.01.019>
- Lund, I. (2020). Å høre til—VI-grunntonen i barnehagen. I *Samarbeid til barnets beste—Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 77–92). Kommuneforlaget.
- Melvold, L. (2020). En del av flokken—Å finne mening sammen. I *Samarbeid til barnets beste—Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 169–183). Kommuneforlaget.
- Melvold, L., & Stubsjøen, S. (2020). Hva gjør at vi velger som vi gjør? - Om intuisjon og tid til å tenke. I *Samarbeid til barnets beste—Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 151–166). Kommuneforlaget.
- * Mikovic, I. M., & Tot, D. (2020). The Role of Professional Knowledge and Skills of Preschool Teachers in Building and Developing Partnerships with Parents. *Croatian Journal of Education-Hrvatski Casopis Za Odgoj I Obrazovanje*, 22, 71–81. <https://doi.org/10.15516/cje.v22i0.3910>
- Nordahl, T., & Drugli, M. B. (2021). *Foreldresamarbeid i barnehagen*. Gyldendal.
- SSB. (2024, 1. mars). *Barnehager*. SSB. <https://www.ssb.no/utdanning/barnehager/statistikk/barnehager>
- * Oppenheim-Shachar, S., & Berent, I. (2021). Kindergarten teachers and «sharing dialogue» with parents: The importance of practice in the process of building trust in the training process. *Teaching Education*. <https://doi.org/10.1080/10476210.2021.1996557>
- Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C. D., Shamseer, L., Tetzlaff, J. M., Akl, E. A., Brennan, S. E., Chou, R., Glanville, J., Grimshaw, J. M., Hróbjartsson, A., Lalu, M. M., Li, T., Loder, E. W., Mayo-Wilson, E., McDonald, S., ... Moher, D. (2021). The PRISMA 2020 statement: An updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ*, 372, n71. <https://doi.org/10.1136/bmj.n71>
- * Perlman, M., & Fletcher, B. A. (2012). Hellos and How Are Yous: Predictors and Correlates of Communication Between Staff and Families During Morning Drop-Off in Child Care Centers. *Early Education and Development*, 23(4), 539–557. <https://doi.org/10.1080/10409289.2010.548766>

- * Reedy, C. K., & McGrath, W. H. (2010). Can you hear me now? Staff–parent communication in child care centres. *Early Child Development and Care*, 180(3), 347–357. <https://doi.org/10.1080/03004430801908418>
- * Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2008). Preschool-home cooperation in change. *International Journal of Early Years Education*, 16(2), 151–161. <https://doi.org/10.1080/09669760802025165>
- Skolverket. (2019). *Läroplan (Lpfö 18) för förskolan* [Text]. <https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-18-for-forskolan>
- * Solberg, J. (2019). Hverdagsmøtene mellom foreldre og ansatte i barnehagen – nok voksenrammer? *Nordisk Barnehageforskning*, 18(1). <https://doi.org/10.7577/nbf.3433>
- * Sollars, V. (2020). Defining quality in early childhood education: Parents’ perspectives. *European Early Childhood Education Research Journal*, 28(3), 319–331. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2020.1755488>
- Stette, Ø. (Red.). (2020). *Barnets beste i barnehagen*. Fagbokforlaget.
- Thoresen, I. T. (2017). *Foreldresamarbeid i barnehagen: Til barnets beste* (1. utgave). Cappelen Damm Akademisk.
- * Viskovic, I., & Jevtic, A. V. (2017). Teachers’ Opinions on the Possibilities of Collaboration with Parents. *Croatian Journal of Education-Hrvatski Casopis Za Odgoj I Obrazovanje*, 19(1), 117–146. <https://doi.org/10.15516/cje.v19i1.2049>
- * Vuorinen, T. (2018). Remote parenting: Parents’ perspectives on, and experiences of, home and preschool collaboration. *European Early Childhood Education Research Journal*, 26(2), 201–211. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2018.1442005>
- * Vuorinen, T. (2021). ’It’s in My Interest to Collaborate ... «—Parents» Views of the Process of Interacting and Building Relationships with Preschool Practitioners in Sweden. *Early Child Development and Care*, 191(16), 2532–2544. <https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1722116>
- * Vuorinen, T., Sandberg, A., Sheridan, S., & Williams, P. (2014). Preschool teachers’ views on competence in the context of home and preschool collaboration. *Early Child Development and Care*, 184(1), 149–159. <https://doi.org/10.1080/03004430.2013.773992>
- Wallumrød, C. (2020). Mulighetene ligger i hverdagen—Det siste året i barnehagen. I *Samarbeid til barnets beste—Praksisnære perspektiver fra barnehagen* (s. 121–132). Kommuneforlaget.

- * Wolf, K. D. (2019). Samarbeid i barnehagen – «Like barn leker best»? Perspektiver på samarbeid fra foreldre med ulik bakgrunn. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 103(2–3), 172–183. <https://doi.org/10.18261/issn.1504-2987-2019-02-03-04>
- * Yngvesson, T., & Garvis, S. (2021). Preschool and home partnerships in Sweden, what do the children say? *Early Child Development and Care*, 191(11), 1729–1743. <https://doi.org/10.1080/03004430.2019.1673385>

* Artikler merket med stjerne er inkludert i den systematiske litteraturgjennomgangen.

Vedlegg

Vedlegg 1: Forfatterveiledning – Nordisk barnehageforskning

Nordisk barnehageforskning er et fagfellevurdert vitenskapelig tidsskrift. Vi publiserer primært innsendte vitenskapelige artikler. I denne forfatterveiledningen finner du informasjon om våre retningslinjer og prosedyrer for innsending av manuskript. Vi ser frem til å motta ditt bidrag!

FØR INNSENDING AV MANUS

- Det er gratis å sende inn og publisere artikler i *Nordisk Barnehageforskning*.
- Før du sender inn manuskriptet ditt, ber vi deg lese retningslinjene nøye. Manuskripter som ikke følger de formelle kravene vil bli avvist.
- Manuskriptet skal ikke overstige 8000 ord. Dette inkluderer sammendrag, litteraturliste og eventuelle tabeller og figurer. I tillegg skal forfatter levere et sammendrag (brief) på maksimalt en side (se forklaring under). Dette sammendraget kommer i tillegg til manuskriptets makslengde.
- Manuskripter kan være på norsk, dansk, svensk eller engelsk.
- Ved innsending skal manuskriptet være gjennomarbeidet og språkvasket.
- Alle oppførte forfattere må tilfredstille kriteriene for forfatterskap.

INNSENDING AV MANUS

Manuskripter sendes inn elektronisk via tidsskriftets elektroniske plattform.

Sendte manuskripter må inneholde følgende:

- Tittel, sammendrag og nøkkelord: Første side i manuskriptet skal inneholde tittel på artikkel, et kort sammendrag på maks. 150–200 ord, og 4 nøkkelord i alfabetisk rekkefølge. Sammendraget skal gi en kort presentasjon av formålet med studien, metodikk, hovedfunn og konklusjoner. Tittel, sammendrag og nøkkelord skal foreligge på et skandinavisk språk samt engelsk.
- Lengre sammendrag: Alle artikler skal i tillegg ha et lengre sammendrag (brief) på maksimalt en side. Dette briefet kommer i tillegg til manuskriptets makslengde på 8000 ord. Dersom artikkelen skrives på et skandinavisk språk, skal dette sammendraget være på engelsk. Dersom artikkelen skrives på engelsk, skal sammendraget utformes på et skandinavisk språk.

I separate dokumenter:

- Tittelside: Send inn en egen tittelside med følgende informasjon: tittel på artikkelen, navn (er), tittel (er) og institusjon (er) til forfatter (e), dato, antall ord, bekreftelser og finansiering (hvis relevant) og en kort biografisk tekst om hver forfatter.

Alle innsendte manus gjennomgår plagiatkontroll.

FORMATERING AV MANUS

Tidsskriftet godtar artikler skrevet på dansk, engelsk, norsk eller svensk. Manuskripter må ikke bestå av mer enn 8000 ord (inkludert sammendrag, referanseliste, tabeller og figurer).

Artikkelens skrives i vanlig Word-format, med 1,5 linjeavstand, og med max. 3 nivåer av overskrifter:

- Nivå 1: Artikkelens tittel i **Times New Roman 16 p. uthev**
- Nivå 2: Overskrifter på hoveddeler som Innledning, metode, Resultat Diskusjon i **Times New Roman 12p uthev.**
- Nivå 3: Temaoverskrifter som Artikkelens kontekstualisering, Intervju som metode osv., skrives i *Times New Roman 12.p kursiv*

TABELLER, TALL OG ILLUSTRASJONER

- Figurer, tabeller og illustrasjoner skal være montert og nummerert fortløpende i teksten.
- Figurer og illustrasjoner skal i tillegg legges ved som separate filer i redigerbart format (som excel).
- Hver tabell skal ha en kort, beskrivende overskrift. Gi hver kolonne en kort eller forkortet overskrift. Legg forklarende spørsmål i fotnoter til tabellen, ikke i overskriften. Forklar i fotnotene alle ikke-standardforkortelser som brukes i tabellen.
- Tabeller skal være selvforklarende og forståelige uten henvisning til artikkelen.

TILGJENGELIGHETSKRAV

I henhold til Web Content Accessibility Guidelines 2.0 (WCAG 2.0) skal alt ikke-tekstlig innhold ha et tekstalternativ. Det innebærer at alle bilder, foto, illustrasjoner, grafer, diagrammer og så videre skal ha bildebeskrivelser i form av alternativ bildetekst, også kjent som alt-tekst.

En alternativ bildetekst er en beskrivelse av hva bildet inneholder og hva det eventuelt lenker til, slik at denne informasjonen er tilgjengelig for blinde og svaksynte. Teksten skal være så kort og konsis som mulig og gi en beskrivelse av alle relevante opplysninger i bildet.

Alternativ tekst kommer i tillegg til den vanlige bildeteksten som er synlig for alle brukere. Forfatter er selv ansvarlig for å levere alternativ bildetekst for alt ikke-tekstlig innhold i manus.

Mer informasjon om alternativ bildetekst:

- [Tilsynet for universell utforming av ikt](#)
- [World Wide Web Consortium](#)

REFERANSER

Litteraturhenvisninger skal følge APA 7-standarden. Dette gjelder oppsett for hvordan du henviser til kilder i tekst og hvordan du utformer referanselista.

- Artikler på norsk skal følge felles Norsk APA referansestil. [Se brukermanual hos Sikt](#)
- Artikler på engelsk, svensk og dansk kan følge den originale APA 7-standarden. Se instruksjer i [APA Style Blog](#) eller bruk [guiden fra Purdue University](#).

DOI-REFERANSER

Referanser skal alltid inneholde en DOI (Digital Object Identifier) hvis dette finnes. En DOI skal være en klikkbar URL satt inn på slutten av referansen i litteraturlisten. Hvis du er usikker på DOI for en gitt referanse, eller om en DOI for referansen er tilgjengelig, kan du søke etter referansen på <http://search.crossref.org/>.

KRAV TIL VITENSKAPELIGE ARTIKLER

En vitenskapelig artikkel skal holde internasjonale normer for vitenskapelig arbeid, og til det brukes fagfeller til å vurdere standard og norm. Artikler kan skrives i ulike sjangre. En vitenskapelig artikkel har som formål å legge frem nye forskningsresultater på grunnlag av en avgrenset vitenskapelig undersøkelse med andre forskere og profesjonsutdannere som primær målgruppe.

Hentet fra: <https://nordiskbarnehageforskning.no/index.php/nbf/guidelines>

Vedlegg 2: Tittelside for artikkel

Foreldresamarbeid til barnets beste: *En systematisk litteraturgjennomgang av forskning på samarbeid mellom barnehageansatte og foreldre*

Morten Huseby Lie

Høgskolen i Innlandet – avdeling Lillehammer

Dato: 13.9.2024

Antall ord: 7371

Biografi: Morten Huseby Lie er masterstudent ved Høgskolen i Innlandet og har mange års erfaring fra arbeid i barnehage. Han jobber for tiden som styrer i Svensrud Natur- og Idrettsbarnehage, i Hole kommune.